

372 171
2 4642
๕.๖

บทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัย
ให้แก่แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี

ปริญญาพันธ์

ของ

ปรีชา วิเศษ

11 ก.ย. 2534

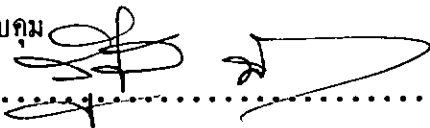
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุขศึกษา

พฤษภาคม 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุขศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

ประธาน

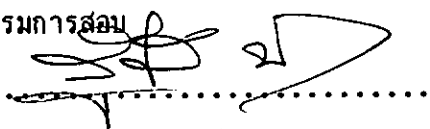
(ผศ.สุจินต์ ปรีชามารต)

กรรมการ

(ผศ.ทวีสิทธิ์ สิทธิกร)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

(ผศ.สุจินต์ ปรีชามารต)

กรรมการ

(ผศ.ทวีสิทธิ์ สิทธิกร)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ.พิมพ์ศรี ไทคติเทพย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุขศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ..11.. เดือน ..มกราคม.. พ.ศ. ..2534..

ประกาศขอบคุณ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือและคำแนะนำจากผู้ช่วยศาสตราจารย์สุจินต์
ปรีชาสามารถ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีสิทธิ์ สิทธิกร อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณเป็นอย่างสูง
ขอขอบคุณ ดร.พรสุข หุ่นจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ อักษรถึง ที่กรุณาให้คำชี้แนะ
แนวทางในการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กองแผนงาน สำนักงานปลัดทบวง
กระทรวงศึกษาธิการ กองสถิติสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข กองแผนงาน
และสถิติสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฝ่ายนโยบายและแผนงานหน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรีที่กรุณาอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือในการศึกษาข้อมูล
ต่าง ๆ อย่างดียิ่ง และขอขอบคุณผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ตลอดจนท่านผู้อำนวยการ
โรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และคณะครูทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ และร่วมมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณอาจารย์วิเชียร เทียมเมือง อาจารย์สันสนีย์ วิเศษ และเพื่อน ๆ ที่เป็นกำลังใจ
และช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จ

ปรีชา วิเศษ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	คำนำ	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	7
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	7
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
	นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	10
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	10
	เอกสารงานวิจัยสนับสนุนการศึกษาค้นคว้า	23
	งานวิจัยในต่างประเทศ	23
	งานวิจัยในประเทศไทย	25
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	30
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	31
	แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	31
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	34
	วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	35
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	36

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า	40
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล	40
ผลการศึกษาค้นคว้า	40
5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	53
ความมุ่งหมายในการค้นคว้า	53
วิธีดำเนินการวิจัย	53
กลุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
* สรุปผลการค้นคว้า	54
อภิปรายผล	55
ข้อเสนอแนะ	58
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	59
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก	68
ประวัติย่อของผู้วิจัย	84

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ กลุ่มโรงเรียนและเพศ ...	32
2	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	42
3	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิชาเอก	43
4	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการจัดกิจกรรมการสอน	44
5	วิเคราะห์ระดับบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย ให้แก่ักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยส่วนรวม	45
6	เปรียบเทียบบทบาทของครูประถมศึกษาระหว่างครูชายกับครูหญิงในด้านฝึกรบม ..	46
7	เปรียบเทียบบทบาทของครูประถมศึกษาระหว่างครูชายกับครูหญิงในด้านเป็น แบบอย่างที่ดี	47
8	เปรียบเทียบบทบาทของครูประถมศึกษาระหว่างครูชายกับครูหญิงในด้านการจัด สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย	48
9	เปรียบเทียบบทบาทของครูประถมศึกษาระหว่างครูวิชาเอกสุขศึกษา พลศึกษา กับ ครูวิชาเอกอื่น ๆ ในด้านการฝึกรบม	49
10	เปรียบเทียบบทบาทของครูประถมศึกษาระหว่างครูวิชาเอกสุขศึกษา พลศึกษา กับ ครูวิชาเอกอื่น ๆ ในด้านเป็นแบบอย่างที่ดี	50
11	เปรียบเทียบบทบาทของครูประถมศึกษาระหว่างครูวิชาเอกสุขศึกษา พลศึกษา กับ ครูวิชาเอกอื่น ๆ ในด้านการจัดสภาพแวดล้อม	51
12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนบทบาทของครูประถมศึกษาในการจัด กิจกรรมการสอน	52

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

ประเทศต่าง ๆ ได้นำวิทยาการใหม่ ๆ จากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การสาธารณสุข การเกษตร การคมนาคมขนส่ง การอุตสาหกรรมและอื่น ๆ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้นำเอาวิทยาการความก้าวหน้าดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จากที่ประเทศไทยได้เปลี่ยนสภาพจากการเป็นประเทศด้อยพัฒนาเป็นประเทศกำลังพัฒนา ยกตัวอย่างเช่น ความก้าวหน้าทางด้านการเกษตรกรรม ได้มีการขยายพื้นที่การเกษตร มีการนำเอาเครื่องจักรกลมาใช้งานแทนการใช้แรงงานจากคนและสัตว์ และมีการสั่งปุ๋ยเคมีสารพิษสำหรับใช้กำจัดและปราบศัตรูพืช เข้ามาใช้เพื่อการเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตรกรรม ทางด้านอุตสาหกรรมมีจำนวนโรงงานเพิ่มขึ้นอย่างมากมายทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จากจำนวนหมื่นกว่าโรงเป็นประมาณแปดหมื่นโรง ทางด้านการคมนาคมขนส่งประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้ว่าในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีทางหลวงอยู่เค็มเพียง 2 - 3 หมื่นกิโลเมตร เพิ่มมาเป็นเกือบแสนกิโลเมตรในปัจจุบัน ทางด้านจำนวนรถก็มีเพิ่มมากขึ้นทั้งในกรุงเทพมหานครและในส่วนภูมิภาค จากไม่กี่แสนคันเพิ่มเป็น 3.5 ล้านคัน (พิชัย แก้วลาภุ. 2531 : 41) แต่ขณะเดียวกันผลกระทบข้างเคียงที่เกิดจากการพัฒนาประเทศได้ก่อให้เกิดโรคระบาดชนิดใหม่ร้ายแรงขึ้นมาซึ่งได้แก่ "อุบัติเหตุ" และอุบัติเหตุได้ทำลายชีวิตประชาชนคนไทยปีละหลายหมื่นคน ทำลายทรัพย์สินและเศรษฐกิจของชาติปีละหลายหมื่นล้านบาท นำความเศร้าสลดมาสู่พี่น้องคนไทยปีละหลายหมื่นครอบครัว จนกลายเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม สาธารณสุขและความมั่นคงของชาติ อีกทั้งยังมีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับ

ปัญหาเรื่องอุบัติเหตุ นับเป็นปัญหาสำคัญทางด้านสุขภาพของประชาชนคนไทย ที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น อุบัติเหตุไม่ใช่เป็นเรื่องของโชคลางหรือเกิดจากการกระทำของภูติผีปีศาจ แต่เกิดจากการกระทำหรือการมีพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยของมนุษย์เองเป็นส่วนใหญ่การแก้ไขปัญหาลุบัติเหตุจึงควรพิจารณาแก้ไขปัญหาลุบัติเหตุทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยการใช้อนุมัติการการป้องกันอุบัติเหตุทั้ง 3 ด้านคือ การให้การศึกษาลุบัติเหตุ (Education) การบังคับตามกฎหมาย (Enforcement) การวิศวกรรม (Engineering)

มาตรการการป้องกันอุบัติเหตุด้านการให้การศึกษาลุบัติเหตุ ให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย ควรได้รับการส่งเสริมตั้งแต่เด็กเล็กขึ้นมา เพื่อให้เขาเหล่านั้นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรู้ ทักษะ พฤติกรรมที่ถูกต้อง และมีจิตสำนึกแห่งความปลอดภัย (Safety mind) (วิจิตร บุญยะโทตระ. 2530 : 158) จึงทำให้มีการกำหนดเป็นเนื้อหาเพื่อการเรียนการสอนแก่นักเรียนในระดับประถมศึกษาทุกชั้น ทั้งในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2503 และในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน แต่ถึงแม้จะมีการเรียนการสอนมาเป็นเวลานานแล้วก็ยังปรากฏว่าอุบัติเหตุเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความเสียหายรุนแรงแก่ประชาชนไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัญหาอื่น ๆ ในสังคม จุดที่น่าสนใจที่สุดในเรื่องอุบัติเหตุคือ การเพิ่มสถิติของจำนวนประชาชนที่ต้องประสบอุบัติเหตุเป็นไปอย่างรวดเร็วมากขึ้นทุกปีและเพิ่มความรุนแรงตามอัตราความเจริญของวิทยาการและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าตลอดเวลา นอกจากนี้ยังพบว่า อุบัติเหตุเป็นสาเหตุของการตายของประชาชนที่สูงที่สุดคือ ร้อยละ 42 ของสาเหตุการตายที่มีอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน (นาริ กวิตานนท์. 2527 : 47) ซึ่งสอดคล้องกับสถิติสาธารณสุข (2531 : อัศส่าเนา) พบว่าสาเหตุการตายด้วยสาเหตุที่สำคัญต่อประชากร 100,000 คน ได้แก่ โรคหัวใจร้อยละ 44.4 มะเร็งทุกชนิดร้อยละ 33.5 และอุบัติเหตุร้อยละ 30.2

การสำรวจมะโนประชากรปี พ.ศ. 2523 พบว่า จำนวนประชากรในประเทศไทยมีประมาณ 50 ล้านคน แบ่งเป็นวัยเด็ก 1 - 14 ปี จำนวน 19.38 ล้านคน และเยาวชนอายุ 15 - 25 ปี จำนวน 9.74 ล้านคน รวมประชากรที่เป็นเด็กและเยาวชนจำนวนทั้งสิ้น 29.12

ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 60 ของประชากรทั้งประเทศ จึงนับได้ว่าเด็กและเยาวชนเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ และมีการวิจัยพบว่าผู้ที่ต้องตายด้วยอุบัติเหตุเป็นเด็กและเยาวชนร้อยละ 49.12 ในจำนวนนี้มีเด็กอายุ 5 - 14 ปีเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุมากกว่าปีละ 1,500 คน และเด็กเหล่านี้ส่วนมากยังอยู่ในวัยเรียนระดับประถมศึกษาทั้งสิ้น (วิจิตร บุญยะโทตระ. 2527 : 1) และจากการวิจัยของนิภา มนูญิจ และคณะ (2526 : 83) พบว่าในช่วงเวลา 1 ปีที่ทำการวิจัยเรื่องอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษา 7 แห่ง ในเขตการศึกษา 6 มีนักเรียนได้รับอุบัติเหตุ 4 คน จากจำนวนนักเรียน 100 คน และในจำนวนนักเรียนที่ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุในโรงเรียนนั้นจะพิการร้อยละ 2 ของผู้บาดเจ็บทั้งหมด

สำหรับชนิดของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับเด็กในวัยเรียนนั้น จำลอง ภู่อำรุง (2527 : 23) ได้ทำการศึกษาอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าชนิดของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนส่วนมากคือ การพลัดตกหกล้ม รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ของมีคมและของแหลมแทง - ตำ วิ่งชน สะดุดล้ม เตะสิ่งของ ตกจากที่สูง ถูกของหนัก ถูกขว้างปาด้วยวัตถุถูกกัด ถูกน้ำร้อนลวก และมีสิ่งแปลกปลอมเข้าตา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิพัฒน์ ชูรวเวช และนพมาศ ชูรวเวช (2525 : 126 - 142) ได้ทำการศึกษาเรื่องอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อปี พ.ศ. 2523 พบว่าอุบัติเหตุที่นักเรียนได้รับส่วนมาก คือ การพลัดตกหกล้ม รองลงมาได้แก่ การถูกของมีคมบาด นอกจากนั้นเป็นอุบัติเหตุจากการชกต่อยขว้างปา ทำร้ายร่างกาย และถูกสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์ที่มีอยู่ในโรงเรียนทำให้บาดเจ็บตามร่างกาย ส่วนชนิดของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนเมื่ออยู่นอกโรงเรียน เช่น อุบัติเหตุที่เกิดภายในบ้าน อารมณ์ พรหมมานพ (2520 : 16 - 18) ได้กล่าวว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นภายในบ้านผู้เคราะห์ร้ายส่วนมากจะเป็นเด็ก ชนิดของอุบัติเหตุภายในบ้านที่พบเสมอ ๆ พอสรุปได้เป็นพวกใหญ่ ๆ ตามลำดับ ได้แก่ ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก อັคคีภัย ยา ของมีพิษ ของมีคม อาวุธ การพลัดตกหกล้ม การตกน้ำหรือจมน้ำ สัตว์มีพิษและสัตว์เลื้อย การกินอาหารเป็นพิษ

จากรายงานการวิจัยดังกล่าวพิจารณาถึงชนิดของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น เด็กวัยเรียนระดับประถมศึกษาทั้งที่เกิดขึ้นที่บ้านและโรงเรียน ได้แก่ การพลัดตกหกล้ม การถูกของมีคม การใช้ยาผิดกินของพิษและอาหารเป็นพิษ น้ำร้อนลวก ตกน้ำหรือจมน้ำ อัคคีภัยและไฟฟ้า ตลอดจนอุบัติเหตุจากการเดินทางและเมื่อพิจารณาถึงสาเหตุของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการศึกษาของอำไพ หวังไพโรจน์กิจ (2528 : 48) ซึ่งได้ศึกษาถึงตัวแปรที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่ประสบอุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดขึ้นเนื่องจากมีพฤติกรรมและนิสัยที่ไม่ปลอดภัยของนักเรียนเอง ซึ่งสอดคล้องกับพัชรา กาญจนรัญย์ (2527 : 2) กล่าวว่า สาเหตุของอุบัติเหตุที่สำคัญเกิดจากการกระทำของคน เนื่องจากมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะ เช่นเดียวกับปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ (2527 : 23) ได้กล่าวว่าสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุเกิดจากองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการคือ เกิดจากความบกพร่องของคนและเกิดจากสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย ความบกพร่องของคนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและยากแก่การแก้ไขมากที่สุด หากจะลดอุบัติเหตุและให้ความปลอดภัยเกิดขึ้นอย่างถาวรต้องแก้ไขที่ตัวบุคคล ด้วยการให้การศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสมแก่นักเรียน โดยมีสถาบันครอบครัวร่วมกับสถาบันการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ แต่จากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องค้นหาเลี้ยงชีพเพื่อเศรษฐกิจของครอบครัว จึงทำให้มีเวลาสำหรับการดูแลและให้การอบรมสั่งสอนบุตรธิดาน้อยลง เมื่อเด็กนักเรียนมาใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน ผู้ที่มีความรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดมากที่สุดคือครู นอกจากครูจะช่วยสร้างเสริมและส่งเสริมนิสัยที่ดีให้แก่เด็กนักเรียนแล้วยังต้องรับผิดชอบในเรื่องอันตรายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับสุขภาพและชีวิตของนักเรียนด้วย (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2522 : 36)

ดังนั้นครูควรส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียนตั้งแต่วัยเด็ก โดยเฉพาะนักเรียนระดับประถมศึกษาที่รัฐจัดบริการให้กับเด็กทุกคน เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นช่วงชีวิตที่ร่างกาย สมอง จิตใจและอารมณ์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นวัยที่กำลังพัฒนา พร้อมทั้งจะเรียนรู้ทุกสิ่งที่ตนพบเห็นจากสภาพแวดล้อม จากการประพฤติปฏิบัติตนและการกระทำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของตน

ตามหลักจิตวิทยากล่าวไว้ว่า วัยเด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอยู่เสมอ เด็กจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมง่ายกว่าผู้ใหญ่และมีช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงนานกว่า เข้าทำนองว่าไม้อ่อนคั่งง่าย ฉะนั้น เด็กวัยประถมศึกษาจึงเป็นวัยที่เหมาะสมแก่การส่งเสริมหรือสร้างเสริมปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่นักเรียน ตลอดจนมีความรับผิดชอบจัดดำเนินการและปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาพฤติกรรมที่ถูกต้อง สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526 : 144) ทั้งนี้เพราะครูเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการเกิดพฤติกรรมใหม่ of นักเรียน เนื่องจากครูเป็นผู้ที่ต้องติดต่อกลัซซึกกับนักเรียนโดยตรง นักเรียนจะเรียนรู้และสามารถแสดงพฤติกรรมตรงตามจุดหมายได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับวิธีการอบรมสั่งสอนของครูมากที่สุด พฤติกรรมของครูขณะแสดงบทบาทครูตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายคือ การฝึกหัดอบรมและสั่งสอนนักเรียน ย่อมมีอิทธิพลต่อนักเรียนอย่างมาก ถ้านักเรียนรู้สึกพอใจ สบายอารมณ์ในการกระทำหรือพฤติกรรมที่ครูแสดงต่อตนและเพื่อน การกระทำนั้นจะช่วยสร้างเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้นักเรียนได้ (กุลวดี เรืองเกษ. 2518 : 3)

ครูจึงมิใช่เป็นเพียงผู้ให้ความรู้ในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเป็นผู้ให้การอบรมกล่อมเกลานิสัยใจคอ ความประพฤติในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนนอกห้องเรียนด้วย การที่จะเห็นว่านักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถูกต้องเหมาะสมจำเป็นที่จะต้องอาศัยครูเป็นตัวจักรและมีบทบาทสำคัญ เพราะครูเป็นผู้ใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนโดยตรง (รัตนา คันบุญเต็ก และบุญถึน อัจฉากร. 2513 : 2)

การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายนั้น ผู้เรียนควรได้รับประสบการณ์ ความรู้จากผู้สร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน นั่นคือ ครู โดยเฉพาะนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นวัยที่จำเป็นต้องได้รับการวางรากฐานการพัฒนาชีวิตให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ในที่นี้รวมทั้งการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยด้วย การที่จะส่งเสริมพฤติกรรมด้านใดในตัวบุคคลนั้น ธนวรรณ อิมสมบุญ (2531 : 11) กล่าวว่า จะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาแนวคิดที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นก่อนในช่วงอายุระหว่าง 1 - 3 ปี การ

ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเติบโตมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกาย จิตใจ และมีความปลอดภัยในชีวิตรู้จักป้องกันตนเองและผู้อื่นนั้นจะต้องได้รับการฝึกอบรมตั้งแต่เป็นเด็กเพื่อให้เกิดเป็นสวัสนิสัย การให้การศึกษาด้วยการสอนสวัสนิสัยเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งจะช่วยป้องกันและแก้ปัญหาทางค่านิยมปฏิบัติเหตุ เพราะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงสาเหตุตลอดจนวิธีป้องกันอุบัติเหตุชนิดต่าง ๆ แต่การมีความรู้ความเข้าใจเพียงอย่างเดียว ไม่อาจประกันได้ว่าผู้เรียนจะมีการประพฤติปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมความปลอดภัยที่เหมาะสมในการป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ ได้ เพราะความรู้เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะผลักดันให้เกิดพฤติกรรมในบุคคลขึ้นได้ (รัตนา ประเสริฐสม. 2526 : 2) และ การที่นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนเป็นเวลายาวนานตลอดระยะเวลา 6 ปีนั้น สิ่งแวดล้อมทางสังคมในโรงเรียนโดยเฉพาะครูซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิด จึงนับเป็นบุคคลสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาพฤติกรรมแนวความคิด ความเชื่อ ค่านิยม การปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งเป็นการสร้างลักษณะนิสัยหรือบุคลิกภาพของนักเรียน นักเรียนจะมีพฤติกรรมอย่างไรขึ้นอยู่กับอิทธิพลสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ใกล้ชิดจะช่วยสร้างพฤติกรรมให้กับนักเรียน (ประสพ ยุทธเมธางกูร. 2530 : 7) ดังนั้นนักเรียนวัย ประถมศึกษาจึงเป็นระยะเวลาสำคัญที่จะส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยที่ถูกต้องให้แก่ นักเรียน พฤติกรรมที่นักเรียนได้รับการพัฒนานั้นจะคงทนถาวรหรือไม่ขึ้นอยู่กับครูอาจารย์ทุกคนต้องพยายามให้นักเรียนทำบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความเคยชินเป็นสวัสนิสัย (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526 : 113) ฉะนั้นโดยหลักการดังกล่าวผู้วิจัยจึงให้ความสนใจศึกษาว่า ครูประถมศึกษาที่สอนอยู่ในโรงเรียนนประถมศึกษาได้แสดงบทบาทของครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน ในความรับผิดชอบของตนเองอย่างไร เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกแห่งความปลอดภัยให้เกิดขึ้นแก่ตัวนักเรียน อันจะเป็นหนทางในการแก้ไขปัญหาค่าปฏิบัติเหตุและลดการเกิดอุบัติเหตุในระยะยาวต่อไป

ในอนาคต

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดตราขบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของครูประถมศึกษาให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดตราขบุรี ตามตัวแปร เพศ วิชาเอก และการจัดกิจกรรมการสอน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่ นักเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสวัสดิศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดตราขบุรี และจังหวัดอื่น ๆ โดยเน้นในเรื่อง
 - 1.1 การปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัย
 - 1.2 การส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย
2. เพื่อปรับปรุงและส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาใน จังหวัดตราขบุรี และจังหวัดอื่น ๆ
3. เพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของครูต่อการส่งเสริมพฤติกรรม ความปลอดภัย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดตราขบุรี สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราขบุรี ปีการศึกษา 2533 จำนวน 4,473 คน เป็นชาย 1,787 คน หญิง 2,686 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้กระทำกับตัวอย่างซึ่งเป็นครูที่ทำการสอนอยู่ใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2533 จำนวน
367 คน ชาย 115 คน หญิง 252 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- เพศ
- วิชาเอก
- กิจกรรมการสอน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- การส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทของครู หมายถึง การกระทำ การแสดงออก หรือการปฏิบัติตนของครูที่มีต่อนักเรียน
2. การส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย หมายถึง การให้การฝึกฝนอบรม การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในเรื่องต่อไปนี้
 - 2.1 ความปลอดภัยภายในบ้าน
 - 2.2 ความปลอดภัยในโรงเรียน
 - 2.3 ความปลอดภัยจากการสัญจร ได้แก่ ความปลอดภัยในการใช้รถจักรยาน ความปลอดภัยในการเดินไปและกลับจากโรงเรียน และความปลอดภัยในการเดินทางเท้า
 - 2.4 อัคคีภัย และไฟฟ้า
3. พฤติกรรมความปลอดภัย หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกเกี่ยวกับความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติตนในเรื่องความปลอดภัย

4. ครูประถมศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูตามมาตรา 30(ก) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2533 (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2526 : 534 - 535) ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2533

5. วิชาเอก หมายถึง สาขาวิชาที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้เรียนมาเป็นวิชาเอก แบ่งออกเป็น 3 สาขา คือ สาขาวิชาสุขศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา และสาขาวิชาอื่น ๆ

6. กิจกรรมการสอน หมายถึง พฤติกรรมด้านต่าง ๆ ที่ครูแต่ละคนแสดงออกในการ ถ่ายทอด กระบวนการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ และการปฏิบัติตามเป้าหมายของหลักสูตร แบ่งออกเป็น การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบสถานการณ์ จำลอง และการสอนแบบใช้สื่อประกอบการบรรยาย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ในเรื่องเกี่ยวกับอุบัติเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุรวมถึงกระบวนการที่จะส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมความรู้จากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ นำมาสรุปได้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า "อุบัติเหตุ" เป็นปัญหาสำคัญยิ่งต่อประเทศ เนื่องจากประเทศได้มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน จำนวนประชากร ยานพาหนะเพื่อการคมนาคมขนส่ง จำนวนถนน โรงงานอุตสาหกรรม การใช้ปุ๋ยเคมี สารพิษต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เป็นเหตุทำให้เกิดอุบัติเหตุจากสาเหตุต่าง ๆ เหล่านั้นเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ทำลายร่างกาย ชีวิต ทรัพย์สินของชาติ กิดเป็นมูลค่ามหาศาล เนื่องจากขาดแนวทางหรือมาตรการป้องกันที่เหมาะสมครั้งหนึ่งของผู้ประสบอุบัติเหตุเป็นเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์ของชาติไปโดยสูญเปล่า จากผลการวิจัยของนิภา มนุญพิจุ และคณะ เมื่อ พ.ศ. 2526 พบว่า เด็กนักเรียนพิการจากอุบัติเหตุปีละประมาณ 30,000 กว่าคน ต้องสูญเสียทางเศรษฐกิจมากกว่าปีละ 30,000 ล้านบาท ทั้งนี้ยังไม่ับการสูญเสียโอกาส สาเหตุสำคัญของอุบัติเหตุเกิดจากปัจจัยสำคัญ 2 ประการคือ การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ปลอดภัยและสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย อุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยประการแรก (วิจิตร บุญยะโทตระ. 2530 : 202) ซึ่งสอดคล้องกับปัญหา สมบูรณ์ศิลป์ (2527 : 4) ได้วิเคราะห์สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุโดยทั่วไปแล้วพบว่า สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุมี 2 ประการใหญ่ ๆ คือ ประการแรกเกิดจากความบกพร่องของคน และประการที่สองเกิดจากการบกพร่องของสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพซึ่งได้แก่ วัสดุสิ่งของเครื่องใช้ สภาพดินฟ้าอากาศและสิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ ระเบียบข้อบังคับ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม สาเหตุที่สำคัญ 2 ประการนี้ ความบกพร่องของคนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของ

การเกิดอุบัติเหตุ และจากผลการวิจัยของศักดิ์ ผาสุนิรันคร (2506 : 36) ในรายงานการวิจัยเรื่องอุบัติเหตุบนถนนหลวงพบว่า สาเหตุที่สำคัญของการเกิดอุบัติเหตุจากการจราจรก็คือ ผู้ขับขี่ขาดความระมัดระวัง ขับรถเร็วเกินอัตราที่กำหนดซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสมานชัย หงษ์ทอง (2524 : 11 - 15) ที่กล่าวว่า คนหรือผู้ใช้งานเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการเกิดอุบัติเหตุจากการจราจรทางบก ในส่วนของผู้ใช้งาน ศราวุฒิ พันธ์ขาว (2525 : 13) กล่าวว่าสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุประมาณร้อยละ 90 เกิดจากผู้ใช้งานไม่มีทักษะในการขับขี่เพียงพอ ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร ขับขี่โดยประมาท ในทำนองเดียวกัน วิทยา อยู่สุข (2527 : 80) ได้กล่าวว่า อุบัติเหตุเกิดขึ้นในการทำงานส่วนใหญ่ เกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของคนงานเอง เช่น ไม่รู้จักใช้เครื่องป้องกันอันตรายต่าง ๆ ที่โรงงานจัดให้ และเกิดจากสภาวะที่ไม่ปลอดภัย เช่น โรงงานขาดมาตรการป้องกันอันตรายที่มีประสิทธิภาพ

ฉะนั้นเพื่อเป็นการควบคุมป้องกันและลดจำนวนอุบัติเหตุในอนาคตให้ลดจำนวนการเกิดอุบัติเหตุลง จึงต้องมีมาตรการในการป้องกันอุบัติเหตุที่ดี มาตรการที่ใช้ในการป้องกันอุบัติเหตุประกอบด้วยมาตรการหลัก 3 ประการ (3E) คือ

1. การให้การศึกษาอบรม (Education) ได้แก่ การให้ความรู้ในเรื่องการปฏิบัติตนให้พ้นจากอุบัติเหตุ และหรือการหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุเพื่อให้ประชาชนตั้งแต่เด็กขึ้นมาจนถึงประชาชนทั่วไป มีความรู้ในการป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุได้และมีจิตสำนึกของความปลอดภัย
2. การบังคับตามกฎหมาย (Enforcement) ได้แก่ การออกกฎ ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อนำมาให้ทุกคนปฏิบัติตาม เช่น ให้ผู้ใช้รถใช้ถนนปฏิบัติตามกฎจราจรซึ่งเป็นกฎแห่งความปลอดภัย
3. การป้องกันทางด้านวิศวกรรม (Engineering) ได้แก่ การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้เพื่อให้เกิดความปลอดภัย เช่น การออกแบบโครงสร้างของยานพาหนะให้มีความแข็งแรง การออกแบบถนนให้มีความปลอดภัยแก่ผู้ขับขี่ เป็นต้น

มาตรการในการป้องกันอุบัติเหตุทั้ง 3 ประการดังกล่าวแล้วนี้ ประการที่สำคัญที่สุด คือ การให้การศึกษาอบรมความรู้เรื่องความปลอดภัยให้แก่คนเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับอุดมศึกษา

และการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป เพื่อที่จะส่งเสริมให้เยาวชนเหล่านั้นให้เกิดจิตสำนึกของความปลอดภัยในชั้นแรก และจะส่งเสริมต่อไปจนเกิดจิตสาธารณะ ได้แก่ การเอื้อเฟื้อผู้อื่นและสังคม (วิจิตร บุญยะโทตระ. 2527 : 3) การให้ศึกษานับว่าเป็นการลงทุนที่ประหยัดกว่า และ ได้ผลที่ถาวรกว่าวิธีการบังคับตามกฎหมายและทางด้านวิศวกรรม การให้ศึกษานั้นกระทำได้ 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ การให้การศึกษาทางตรง ได้แก่ การเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งอาจเป็นการสอน สอดแทรกความรู้ด้านการป้องกันอุบัติเหตุเข้าไปในวิชาต่าง ๆ และการให้การศึกษาทางอ้อม ได้แก่ การให้ความรู้ทางสื่อสารมวลชนต่าง ๆ เช่น แผ่นภาพ คำขวัญคำเตือน วิทยุ หนังสือพิมพ์ จาก การศึกษาของนิภา มนูญิจู และคณะ (2526 : 303 - 311) ปรากฏว่าสาเหตุสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุก็เนื่องจากเด็กไทยขาดจิตสำนึกของความปลอดภัย (Safety Conciousness) การสอนด้านสวัสดิศึกษาในโรงเรียนจึงควรเน้นหนักทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติ

การให้ศึกษาอบรมนี้เรียกว่าการสอนสวัสดิศึกษานั้นเอง การสอนสวัสดิศึกษาในโรงเรียนจึงควรเน้นหนักทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างหรือปลูกฝังให้นักเรียนเกิดแนวความคิด มีเจตนาที่ดีในเรื่องความปลอดภัย และปฏิบัติเป็นสวัสดิคินิสัยต่อไป

ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา หรือการให้ความรู้ทางด้านความปลอดภัย ให้แก่นักเรียนไม่ควรเป็นการให้ความรู้ในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น การจัดกิจกรรมสวัสดิศึกษา ควรจัดให้เป็นประสบการณ์ตรงทั้งในและนอกห้องเรียน หรือนอกสถานศึกษา จะเป็นการให้นักเรียนได้สัมผัสกับสิ่งที่ป็นจริงในชีวิตประจำวัน เป็นการให้ความรู้และการปฏิบัติที่ถูกต้อง เป็นโอกาสที่จะให้นักเรียนได้ฝึกหัดสวัสดิคินิสัยอย่างจริงจังเป็นประจำจะเป็นการส่งเสริมให้แก่เด็กได้นำความรู้ที่ได้รับนั้นไปปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย (ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์. 2527 : 21) ทั้งนี้ครูจะต้องเป็นผู้สนับสนุนด้วย โดยการที่ครูปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านความปลอดภัย เพื่อเป็นการสร้างและส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย ค่านิยมและทัศนคติทางด้านความปลอดภัยที่ถูกต้องควบคู่ไปกับการให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติสวัสดิคินิสัยในโรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนได้มีพฤติกรรมความปลอดภัยตลอดไป อย่างไรก็ตามพฤติกรรมของบุคคลจะเกิดขึ้นได้นั้น สุชาติ โสมประยูร

(2528 : 13) กล่าวว่า จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ประการแรก ได้แก่ การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อปฏิบัติที่ปลอดภัย ประการที่สอง ได้แก่ การมีความสามารถและทักษะในสิ่งที่ตนเองต้องการจะกระทำ และประการสุดท้าย ได้แก่ การมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับความปลอดภัย ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 ประการนี้ จะรวมกันเป็นผลให้เกิดการปฏิบัติหรือการกระทำที่ปลอดภัยขึ้นได้ พฤติกรรมการปฏิบัติที่แสดงขึ้นนี้เป็นการใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกาย รวมทั้งการแสดงหรือปฏิบัติที่สังเกตได้ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ซึ่งบุคคลอาจใช้ปฏิบัติทันทีและอาจคาดคะเนว่าจะปฏิบัติในโอกาสต่อไปโดยจะต้องอาศัยเวลาและการตัดสินใจหลายขั้นตอน และสามารถวัดได้โดยใช้เครื่องมือพิเศษ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมการปฏิบัติอย่างไรขึ้นอยู่กับพฤติกรรม 3 ด้าน คือ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526 : 20)

1. พฤติกรรมพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความจำ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถและทักษะ สติปัญญาการใช้ความกិควิจารณญาณ เพื่อประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งบลูม (Bloom) จำแนกออกได้ดังนี้

1.1 ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถที่จะจดจำและระลึกได้ถึงเรื่องราวที่ได้รับไปแล้ว

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นทักษะและความสามารถทางสติปัญญา ระดับแรกรู้ว่าผู้อื่นสื่อสารมาอย่างไร และสามารถที่จะนำเอาข้อมูลหรือปัจจัยที่ได้รับมาใช้ให้เป็นประโยชน์

1.3 การนำไปประยุกต์ (Application) คือ ความสามารถที่จะนำเอาความรู้ความเข้าใจจากหลักสูตร กฎเกณฑ์และวิธีดำเนินการต่าง ๆ ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่ไม่เหมือนเดิมได้ การนำความรู้ไปใช้นี้กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การแก้ปัญหาตนเอง

1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความสามารถแยกแยะเรื่องราวให้กระจายออกเป็นส่วนย่อยและมองเห็นหลักการผสมผสาน ระหว่างส่วนที่ประกอบกันขึ้นเป็นปัญหา

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถและทักษะที่จะนำองค์ประกอบหรือส่วนต่าง ๆ เข้ามารวมกัน เพื่อให้เป็นภาพพจน์ที่สมบูรณ์เป็นขบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาส่วนย่อยแต่ละส่วน แล้วจัดรวมกันเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้เกิดความกระจ่างในสิ่งเหล่านั้น

1.6 การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถที่จะพิจารณาและตัดสินใจด้วยมาตรฐานที่ผู้อื่นกำหนดไว้ หรือกำหนดขึ้นด้วยตัวเองก็ตาม

2. พฤติกรรมด้านเจตพิสัย (Affective Domain) พฤติกรรมด้านนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจ ความรู้สึก ท่าที ความชอบไม่ชอบ การให้คุณค่า การรับการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงค่านิยมที่ยึดถือ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจคน การเกิดพฤติกรรมด้านนี้ แบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

2.1 การรับหรือการให้ความสนใจ (Receiving) ขั้นนี้เป็นขั้นที่แสดงว่าบุคคลนั้นได้ถูกกระตุ้นให้รับทราบว่า มีเหตุการณ์ หรือสิ่งเร้าบางอย่างปรากฏอยู่ และบุคคลนั้นจะมีความยินดีหรือมีภาวะจิตใจที่พร้อมจะรับสิ่งเร้าหรือให้ความสนใจต่อสิ่งเร้านั้น เป็นสภาพจิตใจขั้นแรกที่จะนำไปสู่สภาพจิตใจขั้นต่อไป

2.2 การตอบสนอง (Responding) พฤติกรรมขั้นนี้เกิดขึ้นต่อเนื่องจากพฤติกรรมขั้นที่หนึ่ง บุคคลจะให้ความสนใจอย่างเต็มที่ เกิดความยินยอม เต็มใจ และความพอใจที่จะตอบสนองต่อความรู้สึก แต่ยังไม่ยืนยันไม่ได้แน่นอนว่าบุคคลนั้นมีทัศนคติ หรือค่านิยมต่อสถานการณ์ หรือสิ่งเร้านั้น

2.3 การให้ค่า (Valuing) พฤติกรรมขั้นนี้อาจจะอธิบายให้ชัดเจนโดยใช้คำว่า เกิด "ความรู้" หรือเกิด "ทัศนคติ" ในขั้นนี้บุคคลจะกระทำปฏิกิริยา หรือมีพฤติกรรมที่แสดงว่าเขายอมรับ หรือรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับตัวเขา หรือแสดงว่าเขามีค่านิยมอย่างใดอย่างหนึ่ง

2.4 การจัดกลุ่มค่า (Organization) เมื่อบุคคลเกิดค่านิยมต่าง ๆ ขึ้นแล้ว ค่านิยมที่เกิดขึ้นจะมีหลายอย่าง จึงมีความจำเป็นจะต้องจัดค่านิยมให้เข้ากลุ่ม โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเหล่านั้น

2.5 การแสดงลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ (Characterization by a value) พฤติกรรมขั้นนี้อาจแสดงให้เห็นได้ โดยบุคคลสร้างปรัชญาชีวิตสำหรับตัวเองหรือคิคนิยมต่าง ๆ ในการปฏิบัติตน

3. พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ เป็นการใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกาย ซึ่งทั้งการปฏิบัติ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตได้ หรืออาจจะเป็นพฤติกรรมที่ล่าช้า คือ บุคคลไม่ได้ปฏิบัติทันทีแต่คาดคะเนว่าอาจจะปฏิบัติในโอกาสต่อไป

อย่างไรก็ตามการที่บุคคลเกิดพฤติกรรมด้านใดด้านหนึ่งจำเป็นจะต้องอาศัย ปัจจัยใด ปัจจัยหนึ่ง หรืออาจประกอบด้วยหลาย ๆ ปัจจัยร่วมกันในอันที่จะหล่อหลอมให้บุคคลเกิดพฤติกรรมขึ้นมา ในทำนองเดียวกันพฤติกรรมความพลอดภัยจะเกิดขึ้นในตัวบุคคลได้จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบ

เลวิน (สุทัศน์ แดงทอง. 2528 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Lewin. n.d.) ได้ อธิบายการเกิดพฤติกรรมของบุคคลในทฤษฎีสถาน (Field Theory) ว่าพฤติกรรมของบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ (Personality) ของบุคคลนั้นกับสภาพแวดล้อม (Environment) ที่บุคคลนั้น สัมผัสอยู่ในขณะนั้น เขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$B = F(P.E.)$$

เมื่อ B = พฤติกรรม (Behavior)

F = ผลที่เกิดจากการมีปฏิริยาระยะยาวระหว่างองค์ประกอบ

P = บุคลิกภาพ (Personality)

E = สภาพแวดล้อม (Environment) ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

ซึ่งสอดคล้องกับเกทเซลส์ และกูปา (Getzels and Cuba. 1957 : 423) ได้ปรับปรุง แนวคิดของเลวิน สร้างเป็นทฤษฎีใหม่ โดยอธิบายว่าพฤติกรรมของบุคคลในสังคมนั้นขึ้นอยู่กับการ ผสมผสานระหว่างบทบาท (Role) ซึ่งสถาบัน หรือสังคมเป็นผู้กำหนด และคาดหวังว่าผู้สวม บทบาทนั้นจะต้องทำตามบทบาทที่กำหนดไว้กับบุคลิกภาพ (Personality) ของบุคคลผู้แสดง พฤติกรรมซึ่งจะต้องเป็นไปตามบทบาทที่กำหนดไว้และตามความต้องการของผู้สวมบทบาทนั้นด้วย โดยเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$B = F(R.P)$$

เมื่อ B = พฤติกรรม (Behavior)

F = ผลที่เกิดจากการที่มีปฏิริยาระหว่างองค์ประกอบ

R = บทบาท (Role)

P = บุคลิกภาพ (Personality)

องค์ประกอบการเกิดพฤติกรรมในทฤษฎีของเกทเชลส์และกูบา มีส่วนเหมือนกันกับทฤษฎีของเลวิน คือ บุคลิกภาพ (Personality) ส่วนประกอบหนึ่งเกทเชลส์กับกูบาได้กำหนดให้เป็นบทบาท (Role) ซึ่งแตกต่างไปจากทฤษฎีของเลวิน ที่ใช้สภาพแวดล้อม (ประชุม รอดประเสริฐ. 2520 : 18) กล่าวคือ บทบาท (Role) ถูกกำหนดขึ้นโดยเกณฑ์มาตรฐานภายนอกซึ่งได้รับการกำหนดขึ้นโดยบุคคล และสภาพแวดล้อมนั้น สมพงษ์ เกษมสิน (2517 : 12 - 13) ได้อธิบายการเกิดพฤติกรรมว่า พฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องมีแรงจูงใจ (Motive) เสมอ และแรงจูงใจหรือสิ่งกระตุ้นอาจมีได้ทั้งภายนอกและภายในร่างกายดังนี้

1. แรงจูงใจจากภายใน (Internal Stimulus) ได้แก่ ความต้องการอาหาร ความต้องการพักผ่อน และความต้องการมีเกียรติ

2. แรงจูงใจภายนอก (External Stimulus) เป็นแรงกระตุ้นที่มาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกร่างกาย เช่น ภัยอันตรายต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดพฤติกรรม เช่น วิ่งหนีไป ต่อสู้ภัยอันตรายหรือการหลบหลีก

สาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมของมนุษย์แบ่งเป็น สาเหตุใหญ่ ๆ ดังนี้

1. พฤติกรรมต้องมีแรงจูงใจเป็นพลังผลักดัน
2. พฤติกรรมมีเป้าหมาย แต่พฤติกรรมอย่างเดียวกันไม่จำเป็นต้องมีแรงจูงใจเหมือนกัน
3. เป้าหมายบางอย่างมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนั้นมาก
4. พฤติกรรมของคนย่อมขึ้นอยู่กับระดับความต้องการหรือความคาดหวังของแต่ละบุคคล
5. พฤติกรรมย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม
6. พฤติกรรมของคนขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสนใจ
7. พฤติกรรมของคนย่อมขึ้นอยู่กับสติปัญญาและวินัย

ส่วน ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 173 - 185) กล่าวว่า การเกิดพฤติกรรมนั้น เป็นเรื่องที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน เพราะว่าพฤติกรรมเกิดมาจากประสบการณ์ ซึ่งอาจได้จากการเรียนรู้หรือเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสะสมมาตั้งแต่เด็ก อีกประการหนึ่งพฤติกรรมของบุคคลถูกควบคุมและหล่อหลอมโดยสิ่งแวดล้อม จึงมีปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดของพฤติกรรมด้านการปฏิบัติของบุคคลคือ

1. ปัจจัยด้านจิตวิทยา เป็นปัจจัยที่เกิดอยู่ภายในจิตใจของบุคคลที่มีต่อผลการเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมความปลอดภัยทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ปัจจัยด้านจิตวิทยาประกอบด้วยวุฒิภาวะ ความต้องการ ความสนใจ และแรงจูงใจ

2. ปัจจัยด้านสังคม คนเราจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้จากสังคม ทำให้การประพฤติปฏิบัติ สืบต่อกันมา ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ คือ

2.1 ครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันแรกทางสังคมที่มีความสัมพันธ์และมีความสำคัญมากในการถ่ายทอดแนวการประพฤติปฏิบัติ ความเชื่อ และพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติ เพราะสังคมนี้ประกอบด้วย บิดา มารดา และบุคคลอื่น ๆ ที่จะปลูกฝังแนวคิด ความเชื่อ การปฏิบัติให้กับเด็ก เมื่อโตขึ้นเด็กจะออกไปเผชิญกับสังคมนอกบ้าน เช่น โรงเรียน ชุมชน เด็กจะได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากบุคคลอื่นต่อไป

2.2 กลุ่มบุคคลในสังคม ได้แก่ บุคคลที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเด็ก เช่น ครู กลุ่มเพื่อน หรือบุคคลอื่นที่แวดล้อมในสังคม จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพ รวมถึงพฤติกรรมความปลอดภัยของบุคคลมาก เช่น ในกลุ่มที่มีอายุรุ่นเดียวกันมักจะมีความคิดเห็นและความเชื่อและการปฏิบัติที่คล้าย ๆ กัน

2.3 สถาบันทางสังคม สถาบันทางสังคมที่แตกต่างกันของบุคคล จะมีผลทำให้พฤติกรรมสุขภาพรวมถึงพฤติกรรมความปลอดภัยของบุคคลแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา และเศรษฐกิจของสมาชิกในสังคมด้วย

3. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษาจะมีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพรวมถึงพฤติกรรมความปลอดภัย กล่าวคือ ถ้าประชาชนมีฐานะไม่ดีมักจะมีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง

อับราฮัม แมสโลว์ (Abraham Maslow) ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ ดังนี้ (กิติมา ปรีดีคิดถ. 2524 : 125 - 127)

1. มนุษย์มีความต้องการ และความต้องการมีอยู่เสมอไม่สิ้นสุด
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจอีกต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่จะเป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3. ความต้องการของคนจะซ้ำซ้อนกัน

4. ความต้องการของคนสามารถจัดอันดับความต้องการได้จากระดับต่ำไปสู่ระดับสูงซึ่งเรียกว่า ลำดับความต้องการ (Hierach of Needs) แบ่งออกเป็น 5 ชั้น และความต้องการในชั้นต่ำจะได้รับการตอบสนองก่อนระดับสูง ดังนี้

4.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Need)

4.2 ความต้องการทางด้านความปลอดภัย (Safety Need)

4.3 ความต้องการทางสังคม (Social or Belonging Need)

4.4 ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem Need)

4.5 ความต้องการที่จะให้เกิดความสมหวังในชีวิต (Actualization Need)

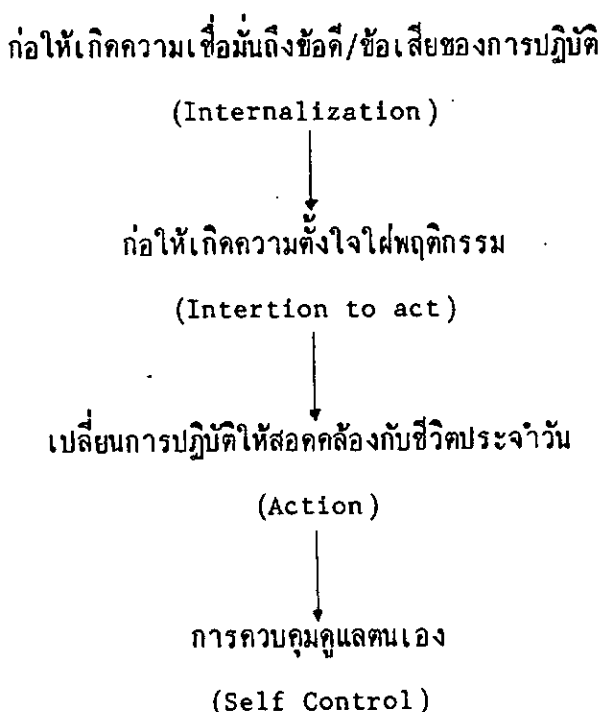
พฤติกรรมความปลอดภัย หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกซึ่งความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติทางด้านความปลอดภัย ซึ่งสามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้ด้วยการให้ความรู้สร้างเจตคติให้บุคคลมีความสามารถที่จะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมความปลอดภัยและเกิดแรงจูงใจที่จะกระทำควบคู่กันไป การที่นักเรียนประถมศึกษาเรียนวิชาสวัสดิศึกษาซึ่งอยู่ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ตลอดระยะเวลา 6 ปีนั้นอย่างน้อยนักเรียนจะได้รับความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติทางด้านความปลอดภัยซึ่งนับเป็นพื้นฐานที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมความปลอดภัยได้ในอนาคต ซึ่งนับว่าไม่ยาก แต่การที่จะทำให้นักเรียนนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวันได้เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ด้วยเหตุนี้การสอนนอกจากจะทำให้นักเรียนมีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมความปลอดภัย จนคิดเป็นสวัสดินิสัยแล้วจะต้องสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีความต้องการที่จะกระทำพฤติกรรมความปลอดภัยควบคู่ไปด้วย แรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลกระทำอย่างสม่ำเสมอ นั้นควรเน้นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตัวนักเรียนเอง เพราะจะเป็นพฤติกรรมที่จะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติอย่างถาวร ส่วนแรงจูงใจภายนอกอาจจะใช้ได้ผลเฉพาะในวัยเด็ก แต่มีอาจใช้ได้ตลอดเวลาเมื่อโตขึ้น โอกาสจะได้รับแรงจูงใจจากภายนอกจะลดลงตามลำดับ จนเป็นความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะแรงจูงใจภายในตัวบุคคลเท่านั้นที่จะผลักดันให้บุคคลกระทำพฤติกรรม ในที่นี้ได้แก่ พฤติกรรมความปลอดภัยหรือมีจิตสำนึกแห่งความปลอดภัย (Safety Consciousness) (รัตนา

ประเสริฐสุข. 2526 : 3) เกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้ ธนวรรณ อิมสมบูรณ์ (2530 : 95 - 96) กล่าวไว้ว่า การที่จะให้บุคคลมีพฤติกรรมสุขภาพหรือพฤติกรรม ความปลอดภัยที่ถูกต้องเหมาะสมจะต้องอาศัยอิทธิพลของปัจจัยร่วม 3 ประการคือ

1. ปัจจัยโน้มน้าว (Predisposing Factors) ปัจจัยโน้มน้าวนี้รวมเอาสภาพการดี แต่ละบุคคลในด้านความรู้ เจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม การรับรู้ด้านสุขภาพที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจ ภายในของบุคคลที่จะนำไปสู่การกระทำในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
2. ปัจจัยสนับสนุน (Enabling Factors) ปัจจัยสนับสนุนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการที่จะทำใหบุคคลเกิดพฤติกรรมสุขภาพ กล่าวคือ การที่บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ในการกระทำต่าง ๆ ต้องอาศัยประสบการณ์ที่มากพอและเกิดทักษะในเรื่องนั้น ๆ นั่นคือ การเรียนรู้ทางสุขภาพของบุคคล ที่จะให้เกิดผลในทางพฤติกรรมได้ต้องอาศัยการกระทำและการปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง
3. ปัจจัยสร้างเสริม (Reinforcing Factors) เป็นปัจจัยที่แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติ หรือพฤติกรรมสุขภาพได้รับการสนับสนุนหรือไม่เพียงใด ลักษณะของการสร้างปัจจัยสร้างเสริมจะ แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับโครงการสุขภาพ หรือการดำเนินงานสุขศึกษาในแต่ละเรื่อง เช่น การดำเนินงาน สุขศึกษาในโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียน ปัจจัยสร้างเสริมได้แก่ เพื่อนนักเรียน ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น บิดามารดา ผู้ปกครอง ซึ่งจะมีบทบาทในการกระตุ้นเตือน ชักจูง หรือมีปฏิสัมพันธ์ ส่งเสริมให้เกิดการกระทำ หรือทัศนคติของตนเองที่ได้รับแรงโน้มน้าวและกำลัง สนับสนุนจากปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว

ส่วนพรเพ็ญ พิพัฒนธีรภาพ (2531 : 2 - 4) ได้กล่าวว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลง หรือสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพด้านใดด้านหนึ่ง เช่น พฤติกรรมความปลอดภัย ต้องอาศัยความ พยายามให้แต่ละบุคคลเปลี่ยนแปลงด้วยตนเองของแต่ละบุคคลเป็นหลัก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม นั้น เป็นเรื่องที่ยากยิ่งซับซ้อน เพราะว่าพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นมาจากกระบวนการเรียนรู้ซึ่งสะสมมา ตั้งแต่เด็ก อีกประการหนึ่งพฤติกรรมของบุคคลนั้นถูกควบคุมและหล่อหลอมโดยสิ่งแวดล้อม การปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรม (Modify) จากของเดิมไปสู่ของใหม่จำเป็นจะต้องทราบองค์ประกอบทั้งทางด้าน

จิตวิทยาและสังคมวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติของตน หมายความว่า จะต้องให้มีความรู้ ความเข้าใจ กระตุ้นชักจูง และชี้แนะให้เห็นประโยชน์และโทษของการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติทางด้านสุขภาพและความปลอดภัย โดยให้ผู้เรียนได้เข้าใจพฤติกรรมของตนเองได้ริเริ่มปฏิบัติและควบคุมให้เป็นไปตามทางที่ตั้งไว้หากเขียนขั้นตอนนี้ได้ดังนี้

ซึ่งตามแนวความคิดนี้ยึดถือหลักการที่ว่า พฤติกรรมดั้งเดิมของคนนั้นเป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้และสามารถปรับปรุงแก้ไข พัฒนาให้เกิดพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์ได้ โดยกระบวนการเรียนรู้และหากได้รับการพัฒนา และมีแรงกระตุ้นที่เหมาะสม ก็สามารถจะควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้ประพฤติปฏิบัติไปในทิศทางที่ถูกต้องได้ (Behavior Self Control)

กลวิธีในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความปลอดภัย

1. การเตือนความจำ (Reminders) เป็นวิธีการสร้างแรงกระตุ้นให้นักเรียนปฏิบัติทางด้านความปลอดภัย เช่น ใช้แรงกระตุ้น การเตือนความจำจากบุคคลอื่น เช่น เขียนช้อยความหรืออาจเป็นรูปภาพเตือนให้ระมัดระวัง เรื่องการเล่นเครื่องเล่นที่เป็นอันตราย เป็นต้น .

2. การนำสู่พฤติกรรมใหม่ (Tailoring the Behavior) เป็นวิธีการวางแนวทางพฤติกรรมที่จะให้นักเรียนปฏิบัติให้สอดคล้องกับนิสัย ขนบธรรมเนียมประเพณี และการปฏิบัติประจำวัน ตัวอย่าง เช่น การกำหนดเขตอันตราย การกำหนดสอนกฎจราจร เพื่อให้ทุกคนได้ปฏิบัติตามกฎจราจร
3. การวางกรอบพฤติกรรม (Shaping) คือการให้รางวัล เมื่อบุคคลหรือนักเรียนคนใดปฏิบัติเข้าใกล้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น การชมเชยเมื่อนักเรียนคนใดไม่ทำผิดกฎระเบียบทุกวัน
4. การให้คำมั่นสัญญา (Contingency Contract) เป็นการให้คำมั่นสัญญา ระหว่างนักเรียนกับครู หรือระหว่างกลุ่มเพื่อนสมาชิกในห้องเดียวกัน โดยที่ความต้องการจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จะวางเป้าประสงค์ของการปฏิบัติเอง ลงมือปฏิบัติและควบคุมตนเองให้เป็นไปตามแผน
5. การควบคุมตนเอง (Self Monitoring) เป็นวิธีการที่ให้นักเรียนศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเขาเอง แล้วนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ตนจะต้องปฏิบัติ ว่าห่างไกลกันแค่ไหน ตนจะต้องทำอะไรจึงจะให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ต้องการ

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งมีเนื้อหาวิชา
 สวัสดิศึกษา ดังนี้

ระดับชั้น	เนื้อหา	ระดับชั้น	เนื้อหา
1 - 2	<p>อุบัติเหตุภายในบ้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> - อุบัติเหตุจากไฟ ไฟฟ้าหรือน้ำร้อน - อุบัติเหตุจากของใช้ที่แหลมคม - อุบัติเหตุจากการขึ้นลงบันได - อุบัติเหตุจากการวิ่งเล่น การเล่นของเล่น - อุบัติเหตุจากการใช้ยา <p>อุบัติเหตุในโรงเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - อุบัติเหตุจากการเล่น การใช้เครื่องเล่น - อุบัติเหตุจากการเดินหรือวิ่งตามมุมอาคารเรียน <p>อุบัติเหตุในการสัญจรไปมา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเดินถนน ทางเท้า - การขึ้นลงรถ การขึ้นลงเรือ - การข้ามถนน 	3 - 4	<p>อุบัติเหตุภายในบ้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ - การระวังป้องกันและหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุ - การปฏิบัติตนเมื่อเกิดอุบัติเหตุ <p>อุบัติเหตุในโรงเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ - การระวังป้องกันและหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุ - การปฏิบัติตนเมื่อเกิดอุบัติเหตุ <p>อุบัติเหตุในการสัญจรไปมา</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ - การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในการเดินทาง - วิธีปฏิบัติตนในการข้ามถนน - การปฏิบัติตนเมื่อเกิดอุบัติเหตุในระหว่างเดินทาง

ระดับชั้น	เนื้อหา	ระดับชั้น	เนื้อหา
5 - 6	<p>ความหมายของอุบัติเหตุ</p> <p>สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ</p> <p>ในกรณีต่าง ๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ-เครื่องใช้ ในบ้านและโรงเรียน - อัคคีภัย - อันตรายจากไฟฟ้า - อุบัติเหตุจากการสัญจร <p>การป้องกันอุบัติเหตุ</p>		

เอกสารและงานวิจัยที่สนับสนุนการศึกษาครั้งนี้ว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมการความปลอดภัยของนักเรียนโดยตรงยังมีการศึกษากันไม่มาก แต่มีผลงานการวิจัยของบางท่านที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพด้านอื่น ๆ ซึ่งถือได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องที่จะใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้สรุปนำมาเสนอ ดังนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา รวบรวมผลการวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องและสรุปได้ดังนี้

เอ็มโบรย์ (Embry . 1982 : 3454) ได้ทำการศึกษาคเด็กอายุ 2 - 4 ปี พบว่ามักจะถูกรถชนเสียชีวิตบนถนนใกล้บ้านเป็นจำนวนมาก เพราะเด็กใช้ถนนเป็นที่วิ่งเล่น และในเด็กอายุ 6 ปีขึ้นไป อุบัติเหตุมักจะเกิดบนเส้นทางระหว่างบ้านกับโรงเรียน ซึ่งเอ็มโบรย์คิดว่าจะป้องกันการเสียชีวิตของเด็กเหล่านี้ได้โดยการให้ความรู้เรื่องความปลอดภัย โดยเขาได้ทำการทดลองวิธีการให้ความรู้แก่เด็กในเรื่องสวัสดิภาพในการจราจร โดยการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกให้ความรู้โดยการให้เด็กดูจากหนังสือที่มีสัญญาณการจราจรและวิธีการใช้ถนน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งให้ความรู้โดยวิธีหนังสือประกอบกับได้รับคำแนะนำสั่งสอนจากพ่อแม่โดยกลุ่มพ่อแม่ได้รับการอบรมเรื่องสวัสดิภาพในการจราจรมาก่อน ผลการศึกษาพบว่า ในกลุ่มที่ให้ความรู้จากหนังสือเพียงอย่างเดียวในช่วงสัปดาห์แรกหลังจากได้รับความรู้ออกมาเล่นบนถนนน้อย แต่หลังจากนั้นก็ออกมาเล่นบนถนนตามปกติ แต่ในกลุ่มที่ได้รับความรู้จากหนังสือประกอบคำแนะนำจากพ่อแม่ หลังจากได้รับความรู้แล้วภายในเวลา 6 เดือน เด็กไม่ออกมาเล่นบนถนนเลย

ไลย์ และชาร์ล (Lyle and Charles . 1974 : 25 - 26) ได้ศึกษาถึงวิธีการให้ความรู้เรื่องสวัสดิภาพในการจราจรของนักเรียน โดยการให้เด็กดูสัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นรูปการ์ตูนด้วยวิธีการฉายสไลด์ในแต่ละระดับชั้นก็ให้สัญลักษณ์ไม่เหมือนกัน คือถ้าเป็นเด็กเล็กก็เขียนด้วยตัวเต็ม เช่น ถ้าเด็กกำลังจะข้ามถนนแต่จากสภาพการจราจรขณะนั้นยังข้ามไม่ได้ก็จะมีตัวการ์ตูนถือป้ายบอก ว่า "NO - NO" สำหรับเด็กที่โตก็จะเขียนเป็นอักษรย่อ เช่น ถ้ากำลังจะข้ามถนนตัวการ์ตูนจะถือป้าย "S.L.L." Stop, Look and Listen หมายถึง หยุด มอง และฟัง ซึ่งจากการศึกษาการให้ความรู้วิธีนี้ นักเรียนสามารถรับรู้ได้เร็วและสามารถนำไปปฏิบัติจริงด้วย

เจนโซ เบอร์น และริเวอร์ส (Jalso, Burns and River . 1965 : 263) ได้ศึกษาถึงความคิดและการปฏิบัติตนทางด้านโภชนาการของกลุ่มประชากร 340 คน ในรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันในด้านอายุ รายได้ ระดับการศึกษาและเพศ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีทั้งให้ผู้ตอบเองและให้ผู้เชี่ยวชาญสัมภาษณ์ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.75 ผลการศึกษาพบว่า มีสหสัมพันธ์กันอย่างสูงระหว่างคะแนนของความคิดเห็นกับคะแนนของการปฏิบัติทางโภชนาการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นทำให้เกิดการปฏิบัติ และยังพบอีกว่าระดับการศึกษามีสหสัมพันธ์กันอย่างสูงระหว่างความคิดเห็นกับการปฏิบัติ

ฟลอริโอ และสแตฟฟอร์ด (Florio and Stafford, 1969 : 206) ได้กล่าวถึงเนื้อหาที่ควรนำมาสอนมากที่สุดสำหรับเด็กหรือระดับประถมศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับสวัสดิภาพการจราจรคือการสอนให้รู้จักใช้รถจักรยานและการเดินเท้าอย่างปลอดภัย เนื่องจากเด็กในวัยนี้ส่วนใหญ่เริ่มใช้จักรยานและต้องเดินทางไปโรงเรียน ซึ่งบางครั้งต้องไปเองตามลำพัง ไม่มีผู้ปกครองหรือพ่อแม่คอยดูแล การให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง ในสหรัฐอเมริกากำหนดว่าเด็กที่จะใช้รถจักรยานได้จะต้องผ่านการสอบใบขับขี่มาก่อน นั่นคือ จะต้องมีความรู้เรื่องการจราจร

งานวิจัยในประเทศไทย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าผลการวิจัยภายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพ ซึ่งเป็นแนวทางของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดังนี้

ภรณ์ สุทธิ (2531 : 76) ได้ศึกษาการปฏิบัติตนทางด้านความปลอดภัยของนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงในวิทยาลัยพลศึกษามีการปฏิบัติตนทางด้านความปลอดภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาอยู่ในช่วงอายุวัยรุ่น โดยธรรมชาติทางพัฒนาการด้านอารมณ์เพศชายและเพศหญิงที่แตกต่างกันคือ เพศชายจะมีอารมณ์ค่อนข้างรุนแรง หุนหันพลันแล่น ใจร้อน ชอบกระทำกิจกรรมที่โลดโผนหรือเสี่ยงอันตราย ซึ่งตรงกันข้ามกับเพศหญิงที่มีอุปนิสัยค่อนข้างอ่อนโยนมีเหตุผลและไม่ชอบทำกิจกรรมที่โลดโผนหรือรุนแรง

* อ้อม เคือน สดมณี และนงเล็ก สุขฉันทน์ (2530 : 9 - 10) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของครูประถมศึกษาในการถ่ายทอดค่านิยมทางศาสนาแก่นักเรียน โดยได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่สอนในภาคปลายปีการศึกษา 2528 จำนวน 200 คน ผลการวิจัยในด้านหน้าที่ของครูประถมศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับหน้าที่ด้านการสอนให้ความรู้เป็นอันดับที่หนึ่ง อันดับที่สองคือ เป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียน

บุญศรี ศิริช่วง (2529 : 4 - 5) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของนักเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 1,600 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนมากเป็นอันดับแรก ได้แก่ ปัจจัยการอบรมสั่งสอนแนะนำจากบุคคลต่าง ๆ โดยเฉพาะครูมากที่สุด รองลงมาคือ มารดาบิดาและญาติแพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และปัจจัยสำคัญรองลงมาคือ การเรียนรู้ด้วยตนเองและตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติจึงได้ปฏิบัติ

อ่ำไพ หวังไพโรจน์ (2528 : 75 - 73) ได้ศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุมากที่สุด คือ พฤติกรรมนิสัยที่ไม่ปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 58.9 สาเหตุของอุบัติเหตุรองลงมาคือ การขาดทักษะและสาเหตุของอุบัติเหตุที่พบน้อยที่สุดคือ การมีเจตคติทางสวัสดิภาพไม่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 1.99 และ 1.29 ตามลำดับ อุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดกับนักเรียนชาย คิดเป็นร้อยละ 40.3 ส่วนระดับการศึกษา พบว่า อุบัติเหตุเกิดมากที่สุด ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 รองลงมาคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 5 ตามลำดับ

นิภา มนุญปิฎ และคณะ (2522 : 106 - 109) ได้ศึกษาเฉพาะกรณีเรื่องอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในอัตราส่วนที่สูงที่สุดประมาณร้อยละ 47 คือ พฤติกรรมนักเรียน รองลงมาได้แก่ สิ่งแวดล้อม ร้อยละ 43 ความเสื่อมสภาพหรือไม่ได้มาตรฐานของอุปกรณ์เครื่องใช้ ร้อยละ 10 และมักเป็นสาเหตุร่วมกันระหว่าง สิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมนักเรียน หรือพฤติกรรมนักเรียนกับความเสื่อมสภาพหรือไม่ได้มาตรฐานของอุปกรณ์เครื่องใช้

วรจิตร วงศ์วัฒนวิสุทธิ์ (2528 : 65 - 67) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสวัสดิคินิสัยของนักศึกษาในวิทยาลัยครูและวิทยาลัยพลศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชายและหญิง ทุกกลุ่มในทุกระดับชั้นมีสวัสดิคินิสัยโดยรวมค่อนข้างดี โดยนักศึกษาหญิงมีสวัสดิคินิสัยดีกว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่ได้ศึกษาวิชาสวัสดิศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ได้แก่ ผู้ที่เรียนวิชาเอกสุขศึกษามีสวัสดิคินิสัยโดยรวมดีกว่านักศึกษาหญิงที่เรียนวิชาเอกอื่น ๆ ส่วนนักศึกษาชาย

ที่ได้ศึกษาวิชาสวัสดิศึกษาในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงไม่แตกต่างกับผู้ที่ไม่เคยศึกษาวิชาสวัสดิศึกษาในระดับเดียวกัน

พรภินันท์ เลาะหนับ (2530 : 42) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ เจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร ผลจากการศึกษา พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับสวัสดิภาพไม่แตกต่างกัน

สุจิตรา รักเกียรติ (คณีย ไชยสิงห์. 2531 : 63 ; อ้างอิงมาจาก สุจิตรา รักเกียรติ. 2511 : 12 - 13) ได้ศึกษาวิเคราะห์ความเชื่อด้านสุขภาพ และสวัสดิภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพบว่า นิสิตปีที่ 4 มีความเชื่อมั่นและความเข้าใจผิดเกี่ยวกับสุขภาพและสวัสดิศึกษามาก่อน มีความเชื่อและความเข้าใจผิดในเรื่องสุขภาพและสวัสดิภาพน้อยกว่านิสิตที่ไม่ได้รับการศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพและสวัสดิศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้าการวิจัยดังกล่าวพบว่า การให้ความรู้ ความเข้าใจ การสร้างเสริม และส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพและสวัสดิภาพนั้น มีปัจจัยหลายอย่างเป็นองค์ประกอบสำคัญ เช่น ปัจจัยด้านเพศ การศึกษา กิจกรรมการสอน รายได้ อาชีพ ฯ มีอิทธิพลต่อผู้เรียนหรือมีส่วนสนับสนุนสัมพันธ์กับการเกิดการเรียนรู้แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยจะขอแยกกล่าวถึงปัจจัยด้านเพศ การศึกษา และกิจกรรมการสอน เพื่อสนับสนุนการตั้งสมมติฐานดังต่อไปนี้

๖ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมีหลายปัจจัยด้วยกัน สถานภาพที่สังคมกำหนดให้ เช่น เพศชายหรือเพศหญิงก็เป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้แต่ละบุคคลแสดงออกหรือกระทำกิจกรรมต่างกันอย่างออกไป โดยเฉพาะวัยรุ่นและวัยรุ่นหนุ่มสาวเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจและอารมณ์มากกว่าวัยอื่น ๆ (พัคณ์ สุจ่านงค์. 2522 : 80 - 82) ผู้ที่อยู่ในวัยนี้มักจะทำอะไร โดยขาดความยั้งคิด ขาดการเหนียวรั้ง ชอบแข่งขัน เพศชายจะมีความสนใจในกิจกรรมที่โลดโผนหรือรุนแรง ชอบทำกิจกรรมที่เสี่ยงอันตราย โดยเห็นว่าเป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นความสามารถของตนเอง ตรงข้ามกับเพศหญิงส่วนใหญ่จะมีความสนใจเกี่ยวกับงานที่มีความละเอียดอ่อน ไม่ชอบกระทำกิจกรรมที่โลดโผนหรือรุนแรงเสี่ยงอันตราย (สุพล บุญทรง. 2523 : 148 - 155) จากเหตุผลดังกล่าว

จะเห็นได้ว่า เพศชายมีโอกาสที่จะกระทำกิจกรรมในสิ่งที่เป็นอันตรายมากกว่าเพศหญิงดังจะเห็นได้จากการศึกษาของภรณี สุศิริ (2531 : 76) ได้ศึกษาการปฏิบัติทางด้านความปลอดภัยของนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาพบว่า นักศึกษาเพศชายและนักศึกษาเพศหญิง มีการปฏิบัติตนทางด้านความปลอดภัยต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ (2530 : 102 - 103) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย พบว่านักเรียนหญิงมีพฤติกรรมในการปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ และการปฐมพยาบาลดีกว่านักเรียนชาย ในทำนองเดียวกัน วรจิตร วงศ์วัฒน์วิสุทธิ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสวัสดินิสัยของนักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาและนักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษากับวิชาเอกอื่น ๆ ในวิทยาลัยครู พบว่า นักศึกษาหญิงมีสวัสดินิสัยดีกว่านักศึกษาชายซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิเสถียรยานนท์ (2530 : 82) ได้ศึกษาค่านิยมทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีค่านิยมทางสุขภาพแตกต่างกัน

ในการผลิตบุคลากรในสาขาวิชาชีพใดก็ตามย่อมมีจุดมุ่งหมายที่สร้างบุคลิกภาพหรือคุณลักษณะของบุคลากรแตกต่างกันไป ในการผลิตบุคลากรทางสุขศึกษาก็เช่นกันย่อมจะต้องปลูกฝังค่านิยมแนวความคิดหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะพิเศษต่างไปจากสาขาวิชาอื่น ๆ เพราะบุคคลที่จะสอนวิชาสุขศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะของครูที่ดีแล้วจะต้องมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากบุคลากรอื่น ๆ ดังที่คณะอนุกรรมการสุขศึกษาสายการศึกษา (กองสุขศึกษา. ม.ป.ป. : 3) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่จะเป็นครูสุขศึกษาที่ดีต้องมีคุณลักษณะ 4 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง ต้องมีความรู้ความสามารถในการสอนสุขศึกษาโดยเฉพาะ ประการที่สอง เป็นผู้นำด้านพฤติกรรมสุขภาพที่เป็นมาตรฐานที่นักเรียนสามารถยึดถือเป็นแบบอย่างได้ ประการที่สาม สามารถดูแลและจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนและในโรงเรียนให้ถูกต้องตามสุขลักษณะ และประการสุดท้าย จะต้องสามารถรับผิดชอบดูแลสุขภาพของนักเรียน ให้บริการสุขภาพแก่นักเรียน รวมทั้งการติดตามผลการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสุขภาพได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์, สมจิต สุพรรณทัศน์ และคณะ (2523 : 7) ได้กล่าวถึงลักษณะของครูสุขศึกษาที่ดีไว้ว่า ครูสุขศึกษานั้นนอกจากจะทำตนเป็นผู้มีสุขภาพดีแล้วยังต้องเป็นผู้มุ่งมั่นใฝ่หาความรู้ รู้จักเทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนเป็นอย่างดี สามารถ

บริหารงานและปฏิบัติงานสุชศึกษาในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี รวมทั้งปฏิบัติตนได้ถูกต้องแห่งสุชลักษณะอันเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและบุคคลอื่น ๆ ได้ สำหรับในเรื่องของสวัสดิภาพหรือความปลอดภัยนั้น สุชาติ โสมประยูร (2528 : 74) กล่าวว่า ครูสุชศึกษาจะต้องมีสวัสดิคติสัยที่ดีในการป้องกันอุบัติเหตุอันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่ง

การสอนเป็นงานหลักของสถาบันการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามเป้าหมาย ดังนั้นกิจกรรมการเรียนของนักเรียนจึงสัมพันธ์กับกิจกรรมการสอนของครูอย่างใกล้ชิด กิจกรรมที่ครูใช้ในการสอนจึงมีส่วนช่วยส่งเสริมการเรียนรู้นักเรียน สร้างเสริมเจตคติ และการปฏิบัติให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน

กุลวดี เรื่องเคช (2518 : 61 - 63) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูด้านเตรียมการสอน และการใช้อุปกรณ์การสอนของครูที่สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรีพบว่า ครูที่มีเพศ วุฒิการศึกษาและจำนวนปีที่ทำการสอน ระดับชั้นที่สอนและสังกัดโรงเรียนที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอนและการใช้อุปกรณ์การสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ณิทธิเทพ พิทักษ์นุรัตน์ (2519 : 46 - 47) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอน วิทยาศาสตร์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของนักศึกษาฝึกสอนพบว่า นักศึกษาฝึกสอนกลุ่มสถานการณณ์จำลอง มีพฤติกรรมการสอนด้านการชมเชยหรือการกระตุ้น การยอมรับ การใช้คำถาม การตอบสนองการทำกิจกรรมของครูมากกว่ากลุ่มที่สอนตามปกติ

สมชาติ เทศแยม (2522 : 43 - 46) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนด้านการใช้อุปกรณ์การสอนและด้านทักษะทั่วไปของครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการสังเกตพฤติกรรม พบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิต่ำกว่าอนุปริญญาและวุฒิตั้งแต่อนุปริญญาขึ้นไป มีพฤติกรรมการสอนด้านทักษะทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีพฤติกรรมการสอนด้านการใช้อุปกรณ์การสอนไม่แตกต่างกัน ครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาด 1 - 15 ห้องเรียน 16 - 30 ห้องเรียน และ 31 ห้องเรียนขึ้นไป มีพฤติกรรมการสอนด้านการใช้อุปกรณ์การสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่
 ประถมศึกษาคิดว่าครูประถมศึกษาชาย ดังต่อไปนี้

1.1 ครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่
 นักเรียนในการเป็นผู้ฝึกฝนอบรมคิดว่าครูประถมศึกษาชาย

1.2 ครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่
 นักเรียนในการเป็นแบบอย่างที่ดี คิดว่าครูประถมศึกษาชาย

1.3 ครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่
 นักเรียนในการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยคิดว่าครูประถมศึกษาชาย

2. ครูประถมศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเอกสุขศึกษา พลศึกษา มีบทบาทในการส่งเสริม
 พฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่นักเรียนแตกต่างกับครูประถมศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเอกอื่น ๆ
 ดังต่อไปนี้

2.1 ครูประถมศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเอกสุขศึกษา พลศึกษา มีบทบาทในการ
 ส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่นักเรียนในการเป็นผู้ฝึกฝนอบรมแตกต่างกันกับครูประถมศึกษา
 วิชาเอกอื่น ๆ

2.2 ครูประถมศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเอกสุขศึกษา พลศึกษา มีบทบาทในการส่งเสริม
 พฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่นักเรียนในการเป็นแบบอย่างที่ดีแตกต่างกับครูประถมศึกษาวิชาเอกอื่น ๆ

2.3 ครูประถมศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเอกสุขศึกษา พลศึกษา มีบทบาทในการส่งเสริม
 พฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่นักเรียนในการจัดสภาพแวดล้อมแตกต่างกับครูประถมศึกษาวิชาเอกอื่น ๆ

3. ครูประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมการสอนแตกต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรม
 ความปลอดภัยให้แก่เรียนชั้นประถมศึกษาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ทำการศึกษาค้นคว้านี้เป็นครูประถมศึกษาที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2533 จำนวน 4,473 คน แยกเป็นครูชาย 1,787 คน ครูหญิง 2,686 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูประถมศึกษาที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2533 จำนวน 367 คน แยกเป็นครูชาย 155 คน ครูหญิง 252 คน ซึ่งได้มาโดยการใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ดังนี้

1. การสุ่มอำเภอใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่ายโดยการจับฉลาก (Simple Random Sampling) อำเภอที่มีในจังหวัดราชบุรี จำนวน 9 อำเภอ สุ่มมาร้อยละ 30 จะได้อำเภอที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 อำเภอ รายละเอียดดังปรากฏตาราง 1
2. การสุ่มตัวอย่างโรงเรียนภายในอำเภอที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในข้อ 2 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster or Area Sampling) จากจำนวนทั้งสิ้น 15 กลุ่ม โรงเรียนสุ่มมาร้อยละ 30 ได้กลุ่มโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 กลุ่มโรงเรียน รายละเอียดดังปรากฏตาราง 1
3. การสุ่มโรงเรียนและประชากรตัวอย่างภายในกลุ่มโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในข้อ 3 มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 42 โรงเรียน สุ่มมาร้อยละ 50 โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลากโรงเรียน ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 22 โรงเรียน ดังรายละเอียดดังปรากฏตาราง 1

4. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยการสุ่มจากประชากรด้วยการใช้สูตรของยามาเน่

(Yamane. 1967 : 286)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนประชากร
 e แทน ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มครั้งนี้เท่ากับ 0.5

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ กลุ่มโรงเรียน เพศ

อำเภอ	กลุ่มโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน		กลุ่มตัวอย่าง		รวม
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ชาย	หญิง	
เมือง	เขาแก่นจันทร์	10	5	23	43	66
	เขาวัง	9	5	27	115	142
บางแพ	คุรุสามัคคี	7	4	37	28	65
จอมบึง	บึงสามพัน	8	4	13	46	59
	สหพัฒนา	8	4	15	20	35
				115	252	367

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยที่สร้างขึ้นเองมีลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาด้วยข้อความที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย 4 ระดับ คือ ทำประจำ ทำบ่อยครั้ง ทำเป็นบางครั้ง ไม่เคยทำ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือ เอกสาร ผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. รวบรวมและค้นคว้าเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับความปลอดภัยจากหนังสือ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาพิจารณาปรับปรุงใช้ตามความเหมาะสม
3. ผู้วิจัยนำความรู้จากข้อ 1 และ 2 มาสร้างแบบสอบถาม จำนวน 90 ข้อ แล้วนำไปให้คณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ตรวจและปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามตามข้อ 3 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แล้วนำไปหาคุณภาพทางเครื่องมือต่อไป

การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง เมื่อพบว่าข้อใดมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า .5 ก็นำมาใช้เป็นแบบสอบถาม จากแบบสอบถามจำนวน 90 ข้อ ได้ข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับหรือมากกว่า .5 จำนวน 78 ข้อ
2. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อ 1 เรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูประถมศึกษาที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน
3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาตรวจให้คะแนนวิเคราะห์เป็นรายข้อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ ตามวิธีหาค่าอัตราส่วนวิกฤติ ที่ และทดสอบด้วยค่าที (t-test) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 139) แล้วนำแบบสอบถามข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปมาหาค่าความเชื่อมั่น ปรากฏว่าได้แบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปใช้ในการศึกษารั้งนี้ จำนวน 75 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)
4. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ไปทดสอบความเชื่อมั่นโดยวิธีการของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) คือหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha - Coefficient) ถ้ามีค่าความเชื่อมั่น .06 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้ ถ้าค่าเข้าใกล้ 1 ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง จากแบบสอบถามที่นำไปทดลองนี้ได้ค่าความเชื่อมั่น .96 จึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยจัดกาครเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนด้วยตนเอง
4. ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ใช้ระยะเวลาระหว่างวันที่ 10 -

30 กรกฎาคม 2533

วิธีจัดการกับข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลกลับมาแล้ว จากจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 367 ฉบับที่ส่งไป ปรากฏว่าได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 351 ฉบับ ผู้วิจัยจึงนำมาตรวจหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่าได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 330 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.02 จึงนำไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำมาวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้การคำนวณหาค่าความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดคภัยให้แก่แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยนำเกณฑ์ของเบสท์ (Best. 1970 : 257) มาปรับปรุงดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	2.51	หมายถึง	ระดับดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	ระดับดี
คะแนนเฉลี่ย	0.51 - 1.50	หมายถึง	ระดับพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	0.00 - 0.05	หมายถึง	ยังต้องปรับปรุง
3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดคภัยให้แก่แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยใช้การทดสอบที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 (1.1, 1.2 และ 1.3) ข้อ 2 (2.1, 2.2 และ 2.3)
4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบมี 1 ตัวประกอบ (One-Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3

5. เมื่อค่าเอฟ (F-test) มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของนิวแมน - คูลส์ (Newman-Keuls Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้สูตรของ โรวินเนลลี และแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 124)

$$IC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม
 ΣR แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 145)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ X แทน คะแนนเฉลี่ย
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 151)

$$S = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
 ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 $(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) เป็นรายข้อ โดยใช้สูตร
 ที่ (t-test) เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 139)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{N_H} + \frac{S_L^2}{N_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มสูงและ
 กลุ่มต่ำ

\bar{X}_H แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
 \bar{X}_L แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
 S_H^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มสูง
 S_L^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
 N แทน จำนวนคนในแต่ละกลุ่มซึ่งเท่ากัน

4. การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach, 1970 : 161)

$$\alpha = \left[\frac{n}{n-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	ผลรวมของคะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถาม เป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

5. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 (1.1, 1.2 และ 1.3) ข้อ 2 (2.1, 2.2 และ 2.3) โดยใช้สูตร ที (t-test) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 172)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ความแตกต่างของคะแนนที่ใช้พิจารณาใน ที (t-distribution)
	x^1, x^2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1, 2
	s_1^2, s_2^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1, 2
	n_1, n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1, 2

6. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อ 3 โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2525 : 249)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
 MS_B แทน ค่า Square ระหว่างกลุ่ม
 MS_W แทน ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม

7. ถ้าผลการทดสอบตามข้อ 6 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2525 : 286)

$$q = \sqrt{\frac{MS_W}{n}}$$

เมื่อ q แทน q-statistic
 MS_W แทน ค่า Square ภายในกลุ่ม
 n แทน จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

N	แทน	จำนวนครูประถมศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง
x	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติใน F-distribution
SS	แทน	Sum of Square
MS	แทน	Mean of Square
df	แทน	Degree of Freedom

ผลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ วิชาเอก การจัดกิจกรรมการสอน นำเสนอข้อมูลในรูปตารางแจกแจงความถี่คิดเป็นร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์บทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอตกัย เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยแบ่งการวิเคราะห์เป็นดังนี้

2.1 หากค่าสถิติพื้นฐานวิเคราะห์คะแนนบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอตกัยโดยส่วนรวมทั้งฉบับ โดยใช้วิธีเทียบค่าระดับความสำคัญตามวิธีการของเบสต์ (Best)

2.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย ระหว่างตัวแปร 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าที (t-test) ตามสมมติฐานข้อ 1 (1.1, 1.2 และ 1.3) ข้อ 2 (2.1, 2.2 และ 2.3)

2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 1 ตัวประกอบ (One-Way Analysis of Variance) ตามสมมติฐานข้อ 3

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและหาค่าสถิติพื้นฐานจำแนกตามเพศ
วิชาเอก กิจกรรมการสอน ดังตาราง 2 - 4

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	99	30.00
หญิง	231	70.00
รวม	330	100

จากตาราง 2 แสดงว่าครูประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นครูหญิงมากกว่าครูชายคือ
เป็นครูหญิง 231 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 และเป็นครูชาย 99 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00

ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิชาเอก

วิชาเอก	จำนวน	ร้อยละ
สุขศึกษาหรือพลศึกษา	31	9.40
อื่น ๆ	299	90.60
รวม	330	100

จากตาราง 3 แสดงว่าครูประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นครูที่เรียนวิชาเอกอื่น ๆ มีจำนวนมากกว่าครูที่เรียนวิชาสุขศึกษา วิชาพลศึกษาเป็นวิชาเอกคือ ครูที่เรียนวิชาเอกอื่น ๆ มีจำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 90.60 และครูที่เรียนวิชาเอกสุขศึกษา วิชาพลศึกษา มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40

ตาราง 4 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการจัดกิจกรรมการสอน

กิจกรรมการสอน	จำนวน	ร้อยละ
การสอนแบบบรรยาย	194	58.80
การสอนแบบใช้สถานการณ์จำลอง	40	12.10
การสอนแบบใช้สื่อประกอบการบรรยาย	96	29.10
รวม	330	100

จากตาราง 4 แสดงว่าครูประเภทวิชาชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้มีการจัดกิจกรรมการสอนแบบบรรยายมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การจัดกิจกรรมแบบใช้สื่อประกอบการบรรยายและจัดกิจกรรมการสอนแบบใช้สถานการณ์จำลองน้อยที่สุด คือ ใช้กิจกรรมการสอนแบบบรรยาย จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 58.80 รองลงมาได้แก่ การจัดกิจกรรมการสอนแบบใช้สื่อประกอบการบรรยาย จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 29.10 และจัดกิจกรรมแบบใช้สถานการณ์จำลอง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 12.10

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับบทบาทของครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยโดย
 ส่วนรวม ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา และวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนบทบาทของครู
 ประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยการ
 (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) ดังตาราง 5 - 12

ตาราง 5 วิเคราะห์ระดับบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้
 แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยส่วนรวม

บทบาทของครูประถมศึกษา	n	X	S	ระดับการส่งเสริม
บทบาทของครู	330	2.2563	.3692	ดี

จากตาราง 5 แสดงว่าครูประถมศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย
 ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาอยู่ในระดับดี ($X = 2.2563$, $S = .3692$)

ตาราง 6 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรม
ความพลอดคัยระหว่างครูประถมศึกษาชายกับครูประถมศึกษาหญิงในด้านการเป็นผู้ฝึกฝนอบรม

ให้การฝึกฝนอบรม	n	X	S	t
ชาย	90	2.1276	.428	
หญิง	231	2.0776	.480	.94

* $p < .05$ ($t = 1.645$)

จากตาราง 6 แสดงว่าครูประถมศึกษาชายกับครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดคัยให้แก่ักเรียนชั้นประถมศึกษา ในด้านการเป็นผู้ฝึกฝนอบรมอยู่ในระดับดี ($X = 2.1276$, $S = .428$ และ $X = 2.0776$, $S = .480$ ตามลำดับ) และพบว่าครูประถมศึกษา ทั้ง 2 กลุ่มมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดคัยให้แก่ักเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.1 ที่ว่า ครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดคัยให้แก่ักเรียนในการเป็นผู้ฝึกฝนอบรมดีกว่าครูประถมศึกษาชาย

ตาราง 7 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรม
ความพลอดภัยระหว่างครูประถมศึกษาชายกับครูประถมศึกษาหญิงในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี

การเป็นแบบอย่างที่ดี	n	X	S	t
ชาย	99	2.2525	.466	-2.25*
หญิง	231	2.3729	.396	

* $p < .05$ (1.645)

จากตาราง 7 แสดงว่าครูประถมศึกษาชายกับครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัยให้แก่แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา ในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีอยู่ในระดับดี ($X = 2.2525$, $S = .466$ และ $X = 2.3729$, $S = .396$ ตามลำดับ) และพบว่าครูประถมศึกษาทั้ง 2 กลุ่มมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัยให้แก่แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.2 โดยครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัยให้แก่แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาในการเป็นแบบอย่างที่ดี ดีกว่าครูประถมศึกษาชาย

ตาราง 8 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรม
ความพลอดภัยระหว่างครูประถมศึกษาชายกับครูประถมศึกษาหญิงในด้านการจัดสภาพแวดล้อม
ที่ปลอดภัย

การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย	n	X	S	t
ชาย	99	2.2838	.503	-1.34
หญิง	231	2.3636	.478	

* $p < .05$ ($t = 1.645$)

จากตาราง 8 แสดงว่าครูประถมศึกษาชายกับครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัยให้แก่แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาในด้านการเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในระดับดี ($X = 2.2838$, $S = .503$ และ $X = 2.3636$, $S = .478$ ตามลำดับ) และพบว่าครูประถมศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัยให้แก่แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาในด้านการเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1.3 ที่ว่าครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัยให้แก่แก่นักเรียนในด้านการเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยดีกว่าครูประถมศึกษาชาย

ตาราง 9 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบหาของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรม
ความพลอดคัยระหว่างครูประถมศึกษาที่เรียนวิชาเอกสุชศึกษา พลศึกษา กับครูประถมศึกษาที่เรียน
วิชาเอกอื่น ๆ ในด้านการเป็นผู้ให้การฝึกฝนอบรม

ให้การฝึกฝนอบรม	n	X	S	t
วิชาเอกสุชศึกษาหรือพลศึกษา	31	2.1576	.388	.96
วิชาเอกอื่น ๆ	299	2.0858	.472	

* $p < .05$ ($t = 1.960$)

จากตาราง 9 แสดงว่า ครูประถมศึกษาที่เรียนวิชาเอกสุชศึกษา พลศึกษา กับครูประถมศึกษา
ที่เรียนวิชาเอกอื่น ๆ มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดคัยให้แก่ักเรียนชั้นประถมศึกษาใน
ด้านการเป็นผู้ฝึกฝนอบรมอยู่ในระดับที่ ($X = 2.1576$, $S = .388$ และ $X = 2.0858$, $S = .472$
ตามลำดับ) และพบว่า ครูประถมศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดคัย
ให้แก่ักเรียนชั้นประถมศึกษาในด้านการเป็นผู้ฝึกฝนอบรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน
ข้อ 2.1 ที่ว่าครูประถมศึกษาวิชาเอกสุชศึกษา พลศึกษา มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความ
พลอดคัยในการเป็นผู้ฝึกฝนอบรมแตกต่างกับครูประถมศึกษาวิชาเอกอื่น ๆ

ตาราง 10 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรม
ความปลอดภัยระหว่างครูประถมศึกษาที่เรียนวิชาเอกสุศึกษา กับครูประถมศึกษาที่เรียนวิชาเอก
อื่น ๆ ในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี

การเป็นแบบอย่างที่ดี	n	X	S	t
วิชาเอกสุศึกษาหรือพลศึกษา	31	2.3505	.380	.21
วิชาเอกอื่น ๆ	299	2.3353	.426	

* $p < .05$ ($t = 1.960$)

จากตาราง 10 แสดงว่า ครูประถมศึกษาที่เรียนวิชาเอกสุศึกษา พลศึกษา กับครู
ประถมศึกษาที่เรียนวิชาเอกอื่น ๆ มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่นักเรียน
ชั้นประถมศึกษา ในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีที่อยู่ในระดับดี ($X = 2.3505$, $S = .380$ และ $X =$
 2.3353 , $S = .426$ ตามลำดับ) และพบว่าครูประถมศึกษาทั้ง 2 กลุ่มมีบทบาทในการส่งเสริม
พฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีไม่แตกต่างกัน
ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 2.2 ที่ว่าครูประถมศึกษาวิชาเอกสุศึกษา พลศึกษา กับครูประถมศึกษา
วิชาเอกอื่น ๆ มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยแตกต่าง

ตาราง 11 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรม
ความพลอดภัยระหว่างครูประถมศึกษาที่เรียนวิชาเอกสุขศึกษา พลศึกษา กับครูประถมศึกษา
ที่เรียนวิชาเอกอื่น ๆ ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย	n	X	S	t
วิชาเอกสุขศึกษาหรือพลศึกษา	31	2.4323	.448	1.20
วิชาเอกอื่น ๆ	299	2.3301	.490	

* $p < .05$ ($t = 1.960$)

จากตาราง 11 แสดงว่า ครูประถมศึกษาที่เรียนวิชาเอกสุขศึกษา พลศึกษา กับครู
ประถมศึกษาที่เรียนวิชาเอกอื่น ๆ มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัยให้แก่นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาในด้านการเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยอยู่ในระดับดี ($X = 2.4323$, $S =$
ในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัยให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาในด้านการเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อม
ที่ปลอดภัยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 2.3 ที่ว่าครูประถมศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา
พลศึกษากับครูประถมศึกษาวิชาเอกอื่น ๆ มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัยแตกต่างกัน

ตาราง 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริม
พฤติกรรมความปลอดภัยในด้านการจัดกิจกรรมการสอน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	.2033	.1016	.6259
ภายในกลุ่ม	327	70.8205	.2166	
รวม	329	71.8205		

$$*p < .05 (F_{2, 327} = 3.00)$$

จากตาราง 12 แสดงว่า ครูประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมการสอนแตกต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 3 ที่ว่าครูประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมการสอนแตกต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยแตกต่างกัน

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัยให้แก่
นักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัยของครูประถมศึกษาให้แก่
นักเรียนชั้นประถมศึกษา ตามตัวแปรต่อไปนี้
 - 2.1 เพศ
 - 2.2 วิชาเอก
 - 2.3 การจัดกิจกรรมการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูประถมศึกษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่การสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2533 จำนวน 367 คน โดยใช้วิธีการสุ่ม
แบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรม
ความพลอดภัย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 4
ระดับ คือ ทำประจำ ทำบ่อยครั้ง ทำเป็นบางครั้ง ไม่เคยทำเลย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของครูประถมศึกษา โดยแจกแจงความถี่ หากค่าร้อยละ และนำมาเสนอเป็นตาราง
2. หากค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ระดับบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัย โดยส่วนรวมด้วยวิธีเทียบอันดับความสำคัญของเบสต์ (Best)
3. หากค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัย ระหว่างตัวแปร 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t-test)
4. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัยระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 1 ตัวประกอบ (One-way Analysis of Variance)

สรุปผลการค้นคว้า

1. ครูประถมศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัยให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับดี
2. ครูประถมศึกษาชายกับครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัยในด้านการเป็นผู้ฝึกฝนอบรมไม่แตกต่างกัน
3. ครูประถมศึกษาชายกับครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัย ในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความพลอดภัยในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ดีกว่าครูประถมศึกษาชาย

4. ครูประถมศึกษาชายกับครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยไม่แตกต่างกัน

5. ครูประถมศึกษาที่เรียนวิชาเอกสุขศึกษา พลศึกษา กับครูประถมศึกษาที่เรียนวิชาเอกอื่น ๆ มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย ในด้านการเป็นผู้ฝึกฝนอบรม การเป็นแบบอย่างที่ดีและการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยไม่แตกต่างกัน

6. ครูประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมการสอนแตกต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษามหาบทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้นักเรียน พบว่าอยู่ในระดับดี หมายถึง มีการส่งเสริมในระดับสูงโดยส่วนรวม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพและความปลอดภัยนักเรียนควบคู่ไปกับการให้ความรู้ในเนื้อหาวิชา จึงได้ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดให้มีโครงการสุขภาพขึ้นในโรงเรียน โดยจัดให้โครงการสุขศึกษาสายการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา และยังได้จัดการอบรมทั้งผู้บริหารและครูสายผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีและถูกต้อง ประกอบกับในปัจจุบันรัฐบาลได้ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการปฏิบัติตนทางด้านความปลอดภัยโดยผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ วารสาร อย่างแพร่หลายจึงทำให้ครูมีโอกาสได้รับรู้แนวทางการปฏิบัติตนและการให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่นักเรียนซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของประกาเพ็ญ สุวรรณ (2525 : 162) ที่ว่าการที่บุคคลจะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพจนถึงขั้นเกิดการปฏิบัติได้นั้น ความรู้ก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมของบุคคลได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ครูประถมศึกษาซึ่งทำหน้าที่อบรม สั่งสอน และเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้นักเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับดี

2. ผลการศึกษาพบว่า ครูประถมศึกษาชายและครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่ักเรียนในด้านการเป็นผู้ฝึกอบรม การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยอยู่ในระดับดี และพบว่าทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างเหล่านี้อยู่ในโรงเรียนระดับประถม ซึ่งโรงเรียนแต่ละแห่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นหรือในสังคมที่คล้ายคลึงกันและต้องปฏิบัติตามนโยบายเดียวกันทั้งจังหวัดในเรื่องเกี่ยวกับการอบรมนักเรียนและการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนของตน นอกจากนั้นอาชีพครูจะต้องเป็นผู้ที่ผ่านการฝึกฝนอบรมเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของวิธีสอนจิตวิทยาและอื่น ๆ สำหรับนำไปใช้กับนักเรียนในความรับผิดชอบด้วยความคาดหวังให้เด็กเหล่านั้นเป็นคนที่มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุซึ่งสอดคล้องกับไพบูลย์ เครือแก้ว (2506 : 213) กล่าวว่าบุคคลที่เป็นสมาชิกสังคมเดียวกันย่อมจะมีวัฒนธรรมใหญ่ ๆ ที่คล้ายคลึงกันหรือร่วมกัน เช่นเดียวกับประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 337) ที่ว่า พฤติกรรมสุขภาพย่อมมีผลมาจากค่านิยมที่บุคคลให้ต่อสุขภาพ ถ้าบุคคลให้ค่านิยมสูงย่อมจะเป็นแนวทางที่จะให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ดังนั้นพฤติกรรม การปฏิบัติและอุปนิสัยของคนส่วนใหญ่ในสังคมจึงมักคล้ายคลึงกัน จึงเป็นผลให้ครูประถมศึกษาชายมีบทบาทในการฝึกฝนอบรมและการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยไม่แตกต่างกัน

ในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีพบว่าครูประถมศึกษาชายและครูประถมศึกษาหญิงมีการส่งเสริมอยู่ในระดับดี แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประถมศึกษาหญิงมีการส่งเสริมดีกว่าครูประถมศึกษาชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โดยธรรมชาติเพศชายและหญิงมีการพัฒนาการทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน คือ เพศชายจะมีอารมณ์ค่อนข้างรุนแรง ใจร้อน ชอบทำกิจกรรมที่โลดโผนมาตั้งแต่วัยรุ่น ซึ่งตรงกันข้ามกับเพศหญิงที่อุปนิสัยอ่อนโยน ละเอียดย่อม มีเหตุมีผล ซึ่งสอดคล้องกับวรจิตร วงศ์วัฒนวิสุทธิ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบส่วสคินิสัยของนักศึกษาในวิทยาลัยครูและวิทยาลัยพลศึกษา พบว่า นักศึกษาหญิงมีส่วสคินิสัยดีกว่านักศึกษาชาย

3. ผลการศึกษาพบว่า ครูประถมศึกษาที่เรียนวิชาเอกสุขศึกษา พลศึกษากับครูประถมศึกษาที่เรียนวิชาเอกอื่น ๆ มีการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยอยู่ในระดับดีและพบว่าไม่มีความแตกต่างกันแต่ถ้ามองในรายละเอียดจะพบว่าครูประถมศึกษาที่เรียนวิชาเอกสุขศึกษา

พลศึกษา มีการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยดีกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับครูประถมศึกษาที่เรียนวิชาเอกอื่น ๆ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การเป็นผู้ฝึกสอนอบรม การเป็นแบบอย่างที่ดีและการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย โดยมีค่าเฉลี่ยด้านการเป็นผู้ฝึกสอนอบรม 2.1576 และ 2.0858 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีได้ค่าเฉลี่ย 2.305 และ 2.3355 และการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยได้ค่าเฉลี่ย 2.4323 และ 2.3301 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูวิชาเอกสุขศึกษา พลศึกษา ได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่ได้ศึกษามาโดยตรงได้รับการสั่งสอนอบรม และการฝึกฝนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพเพื่อให้มีทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และถ่ายทอดไปสู่นักเรียนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ถูกต้อง จึงทำให้ครูวิชาเอกสุขศึกษา พลศึกษา มีความรู้ เจตคติและพฤติกรรมสุขภาพโดยส่วนรวมดีกว่าครูวิชาเอกอื่น ซึ่งสอดคล้องกับอานวยชัย ฉำรัชชสินธุ์ (2531 : 64) ได้ศึกษาคำนิยมทางสุขภาพของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง พบว่า ครูประถมศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา พลศึกษา มีคำนิยมทางสุขภาพสูงกว่าครูประถมศึกษาวิชาเอกอื่น ๆ แต่จากการศึกษาครั้งนี้ ครูประถมศึกษาทั้งสองกลุ่มไม่พบว่ามีความแตกต่างกันทางนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของอุบัติเหตุ จึงได้กำหนดมาตรการการป้องกันอุบัติเหตุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะลดอัตราการตายและบาดเจ็บเนื่องจากอุบัติเหตุด้วยการสนับสนุนการให้การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อให้เกิดจิตสำนึกของความปลอดภัยจนสามารถป้องกันตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นได้ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2529 : 100 - 101) โดยรัฐบาลมุ่งส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการมีพฤติกรรมทางด้านความปลอดภัยทางสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลาย จึงทำให้ครูประถมศึกษาวิชาเอกอื่น ๆ มีโอกาสรับรู้แนวทางการปฏิบัติตนทางด้านความปลอดภัยที่ถูกต้องอันเป็นการส่งผลให้ครูประถมศึกษาวิชาเอกอื่น ๆ มีทักษะและมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยอยู่ในระดับดี และไม่แตกต่างกับครูประถมศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา พลศึกษา

4. ผลการศึกษาพบว่า ครูประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมสอนแตกต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่นักเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 3

อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมการสอนที่ทำการศึกษาค้นคว้ามีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยมีครูต้องคอยบรรยายชี้แจงประกอบ เนื่องจากนักเรียนวัยประถมยังไม่สามารถตอบข้อสงสัยได้ด้วยตัวเอง สังเกตจากรายละเอียดจะพบว่า ครูประถมศึกษาายังจัดกิจกรรมการสอนแบบบรรยาย ร้อยละ 58.8 จัดกิจกรรมการสอนแบบใช้สื่อประกอบการบรรยาย ร้อยละ 29.1 และจัดกิจกรรมการสอนแบบใช้สถานการณ์จำลอง ร้อยละ 12.1 ตามลำดับจากมากไปหาน้อย ที่เป็นดังนี้ อาจเป็นเพราะการสอนด้วยการบรรยายมีความสะดวก ประหยัดเวลาในการเตรียมการสอนมากกว่าการจัดกิจกรรมการสอนอย่างอื่น ๆ ประการที่สองโรงเรียนประถมศึกษาจะได้รับการจัดสรรในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนเหมือนกัน เมื่อนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนในแต่ละกิจกรรมก็จะใช้สื่อที่คล้ายคลึง ทำให้นักเรียนขาดความสนใจ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ที่ครูต้องการส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับนักเรียนในความรับผิดชอบด้วย ผลการศึกษาค้นคว้ามีความสอดคล้องกับวรรณคดี ชัยบัวแก้ว (2529 : 58) ได้ศึกษาการใช้สื่อต่างชนิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสวัสดิภาพของผู้เดินเท้าและใช้จักรยาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่เรียนจากการใช้สื่อต่างชนิดกันคือ การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง สอนโดยใช้เทปโทรทัศน์และการสอนปกติในห้องเรียนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่าครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในระดับดี แต่เพื่อให้มีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง และมีการปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดจิตสำนึกแห่งความปลอดภัย เพื่อจะได้ส่งผลไปถึงนักเรียนควรดำเนินการดังนี้

1. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อ่างทองควรกำหนดเป็นนโยบายในแผนพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดมีหน้าที่ส่งเสริมการปฏิบัติในเรื่องความปลอดภัยอย่างชัดเจน โดยให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าใจบทบาทของตนเอง ในการฝึกฝนอบรม เป็นแบบอย่างที่ดีและจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

2. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อ่างทอง ร่วมกับโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือจัดอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาความรู้ หากวิธีในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่บุคลากรในโรงเรียน โดยเน้นไปยังครูผู้สอนให้มากที่สุด

3. ส่งเสริมให้ครูหรือบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนได้เข้าร่วมประชุมสัมมนา อบรมเกี่ยวกับความปลอดภัย เพื่อนำความรู้มาพัฒนาตนเองและจัดกระบวนการเรียนการสอน

4. ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าและหันต่อเหตุการณ์โดยจัดวารสาร เอกสารตำราที่เกี่ยวกับความปลอดภัยต่าง ๆ ให้ครูได้ศึกษา

5. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อ่างทอง ควรส่งเสริมให้โรงเรียนจัดดำเนินงานโครงการเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยการประสานงานกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ เพื่อเป็นการสร้างทักษะให้เกิดจิตสำนึกแห่งความปลอดภัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาบทบาทของครูประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอื่น ๆ เขตการศึกษาต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบบทบาทของครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในส่วนต่าง ๆ ของประเทศ

2. ควรศึกษาบทบาทของครู อาจารย์ในระดับที่สูงกว่าโรงเรียนประถมศึกษาขึ้นไป เพื่อจะได้ทราบระดับการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย ซึ่งจะมีผลต่อการถ่ายทอดไปถึงนักศึกษา นิสิต

3. ควรศึกษาวิจัยบทบาทของชุมชนหรือสถาบันต่าง ๆ ในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการป้องกันและลดปัญหาอุบัติเหตุ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิติมา ปรีดีคิดล. ทฤษฎีการบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- กุลวดี เรืองเดช. พฤติกรรมการสอนของครูด้านการเตรียมการสอนและการใช้อุปกรณ์การสอน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อักสำเนา.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือปฏิบัติงานบุคคล. กรุงเทพฯ : เทพนิมิตรการพิมพ์, 2526.
- คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534. สำนักนายกรัฐมนตรี, 2529.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534. กรุงเทพฯ : 2529.
- คุรุศาสตร์, คณะ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมมนาการศึกษาเรื่องครูกับการพัฒนาสุขภาพอนามัยและนันทนาการ. คณะคุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- จรินทร์ ธานีรัตน์. สวัสดิศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเคียนส์โตร์, 2525.
- จำลอง กุ๋บบำรุง. การศึกษาอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อักสำเนา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : เจริญผล, 2525.
- ฉติเทพ พิทักษ์นุรัตน์. การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของนักศึกษาครู ป.กศ. ที่ผ่านการเรียนวิชาวิธีสอนวิทยาศาสตร์เบื้องต้น โดยวิธีสถานการณ์จำลองกับวิธีสอนตามปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อักสำเนา.

- คณัย ไชยสิงห์. เจตคติทางค่านิยมของนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในภาคเหนือ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อักสำเนา.
- ธนวรรณ อิมสมบูรณ์. "การใช้ PRECDE MODEL ในงานสุขศึกษา," รายงานการประชุมสัมมนา วิชาสุขศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 3. ณ โรงแรมเอเชียพัทยาชลบุรี : 89 - 97; 25 - 28 มีนาคม 2530.
- _____. "การประสานงานสุขศึกษาในการควบคุมโรคติดต่อ," ใน ข่าวสารสุขศึกษา. 3(4) : 9 - 13 ตุลาคม - ธันวาคม 2531.
- นารี กวิตานนท์. "อุบัติเหตุคุมฤกษ์หมายเลขหนึ่ง," ใน วารสารเศรษฐกิจและสังคม. 47; มีนาคม - เมษายน 2517.
- นิภา มนุญพิจุ และคณะ. "การป้องกันอุบัติเหตุสำหรับนักเรียน." ใน วารสารสุขศึกษา. 6(12) : 83 - 84 ; มกราคม - มีนาคม 2526.
- _____. การศึกษาเฉพาะกรณีเรื่องอุบัติเหตุโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2522.
- _____. "อุบัติเหตุในสถานศึกษา," อุบัติเหตุ. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2527.
- บุญศรี ทิริช่วง. "ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนประถมศึกษา." ข่าวสารสุขศึกษา. ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา 3 : 3 - 7 ; ธันวาคม 2529.
- ประชุม รอดประเสริฐ. ผู้นำและพฤติกรรมกรรมการบริหารงาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- _____. "พฤติกรรมวัยเด็ก," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสุขศึกษาหน่วยที่ 1 - 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.

- ประสพ ยุทธเมธางกูร. บทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพให้แก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดขอนแก่น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อักสำเนา.
- ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์. บทบาทสวัสดิศึกษาเพื่อสวัสดิภาพของประชาชน. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ, 2527.
- ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์, สมจิต สุพรรณทัศน์ และคนอื่น ๆ. "แนวโน้มการผลิตครูสุศึกษาของวิทยาลัยครูในอนาคต," ใน เอกสารประกอบการสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาสุศึกษาของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ. 2523. อักสำเนา.
- พรพินันท์ เลาะหับ. ความรู้ หักศนคคค และการปฏิบัติเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อักสำเนา.
- พรเพ็ญ พัทฒนธีรภาพ. "การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ," วารสารศึกษาศาสตร์. 4(12) : 1 - 4 ; มิถุนายน - กันยายน 2531.
- พลศึกษา, กรม. กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ. การให้การเสริมแรงทางบวกของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2529
- _____ . "สุขนิสัย," ใน วารสารสุศึกษา พลศึกษา นันทนาการ. 1 - 8 ; มกราคม 2521.
- _____ . อุบัติเหตุในโรงเรียนและการป้องกัน. ม.ป.ป., เอกสารอักสำเนา.
- พิชัย แก้วลำภู. "มองสภาพปัญหาของอุบัติเหตุ และการควบคุมป้องกัน," ใน ลัมคัสที่ 6. 1(2) : 41 - 41 ; ธันวาคม 2531.
- พิพัฒน์ ชูรวเวช และนพมาศ ชูรวเวช. รายงานการวิจัยเรื่องอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลงานการวิจัย เล่ม 2. สมาคมแพทยทหารแห่งประเทศไทย, 2525.

- พัชรา กาญจนรัตน์. บทบาทสวัสดิศึกษาเพื่อสวัสดิภาพของประชาชน. สำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันอับคิภัยแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2527.
- _____. สวัสดิศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2522.
- พัฒน์ สุจำนงค์. สุขศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2522.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
เจริญผล, 2531.
- ไพฑูรย์ เกรือแก้ว. ลักษณะสังคมไทยและหลักการพัฒนาชุมชน. ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์
เกื้อกุล. 2506.
- ภรณ์ สุศิริ. การปฏิบัติคนทางด้านความปลอดภัยของนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา. ปรินิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อักสำเนา.
- มาณี สมิตีสัมพันธ์. "ค่านิยมของเยาวชนไทยเกี่ยวกับยาเสพติด," วารสารการวิจัยทาง
การศึกษา. 10(2) : 6 - 9 ; กันยายน 2523.
- รัตนา ต้นบุญเต็ก และบุญถิ่น อัดฉากร. การเตรียมครู. กรมการฝึกหัดครู กระทรวง
ศึกษาธิการ, 2531.
- รัตนา ประเสริฐสม. การสร้างเสริมจิตลักษณะเพื่อการส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยของนักเรียน
ประถมศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2526. อักสำเนา.
- วรจิตร วงศ์วัฒน์วิสุทธิ์. การศึกษาเปรียบเทียบสวัสดิคินิสัยของนักศึกษาในวิทยาลัยครู และ
วิทยาลัยพลศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2528. อักสำเนา.
- วรรณวิไล จันทราภา. "ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสาธารณสุข," เอกสารการสอนวิชาการศึกษา
สาธารณสุข หน่วยที่ 1 - 7 สาขาวิชาการศึกษาสาธารณสุข 1. มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, 2526.

- วรรณดา เขยบัวแก้ว. การใช้สื่อต่างชนิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสวัสดีภาพของ
ผู้เดินเท้าและใช้จักรยานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินฎยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- วิจิตร บุณยะโทตระ. วิทยาการระบาดการควบคุมอุบัติเหตุ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2530.
- _____. สวัสดิศึกษาเพื่อสวัสดิภาพของประชาชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิคตอริเทาวอร์พอยต์,
2527.
- _____. อุบัติเหตุ. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ, 2527.
- วิเชียร เขียมเมือง. ปัญหาและความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการทดลองใช้หลักสูตร
ประโยคประถมศึกษา พ.ศ. 2521. ปรินฎยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- วิลาวัลย์ วรรณศรี. การบริการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 8. ปรินฎยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- วิทยา อยู่สุข. อาชีพอนามัย สุขศาสตร์ อุตสาหกรรมและความปลอดภัย. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : ชินอักษรการพิมพ์, 2527.
- ศราวุฒิ พันธ์ขาว. ถนนอันตราย. กรุงเทพฯ : วัฒนชัยการพิมพ์, 2525.
- ศักดิ์ ผาสุนิรันตร์. รายงานการวิจัยเรื่องอุบัติเหตุบนถนนหลวง. สถาบันวิจัยแห่งชาติ,
2506.
- สถิตินาธารณสุข, กอง. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. สถิตินาธารณสุข. กรุงเทพฯ :
พิมพ์ที่องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2532.
- สมานชัย หงษ์ทอง. "แผนการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนท้องถนนในประเทศไทย,"
เอกสารประกอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5. สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2524.
- สุชาติ โสมประยูร. การสอนสุขศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2528.

- สุทัศน์ แดงทอง. พฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อักสำเนา.
- สุธี เสถียรยานนท์. ค่านิยมทางสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร.
ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
อักสำเนา.
- สุพล บุญทรง. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- สุขศึกษา, กอง. กระทรวงสาธารณสุข. โครงการสุขศึกษาสายการศึกษา. ม.ป.ป.,
อักสำเนา.
- ส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ, กอง. กรมพลศึกษา. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2530.
- _____. รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ศาสนา, 2530.
- สมชาติ เทศแยม. พฤติกรรมการสอนด้านการใช้อุปกรณ์การสอนและด้านทักษะทั่วไปของครูผู้สอน
วิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อักสำเนา.
- สมพงษ์ เกษมสิน. สารานุกรมการบริหาร. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด,
2517.
- อาภรณ์ พรหมมานพ. "การป้องกันอุบัติเหตุในบ้าน," ใน วารสารสุขภาพ. 5(1) : 15 -
21 ; 5 มกราคม 2520.
- อ้อมเดือน สดมณี และนงเล็ก สุขถิ่นไทย. "บทบาทของครูประถมศึกษาในการถ่ายทอดค่านิยม
ทางศาสนาแก่นักเรียน," ใน จดหมายข่าวสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 3 : 9 - 10 ; มกราคม 2530.
- อำนวยการ ดำริรักษสินธุ์. ค่านิยมทางสุขภาพของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
การประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. 2531. อักสำเนา.

อำไพ หวังไพโรจน์กิจ. การศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนประถมศึกษา

จังหวัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

Best, John W., Research in Education. 2nd ed., New Jersey : Prentice Hall Inc. Englewood Cliffs, 1970.

Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychology Testing. 3rd ed., New York : Harper and Row, 1970.

Embry, Dennis Davis. "Reducing The Risk of Prestrain Accidents to Preschool by Parent Training and Symbolic Modelling for Children : An Experimental Analysis in The Natural Environment," Dissertation Abstract International. 42 : 3454 - B, February, 1982.

Florio, A., E. and G. T. Stafford. Safety Education. 3rd ed., New York : McGraw-Hill Book Company, 1969.

Getzel, Jacob W. "Conflict and Low Behavior in Educational Setting," in The Social Psychology of Education. Allyn and Bacon Inc., : Boston, 1957.

Jalso, Shiley B., Marjarie M. Burns, and Jerry M. Rivers, "Nutrition Beliefs," Journals of The American Dietetic Association. 47 : 263 - 268, March, 1965.

Johensan, John H., "The Relationship Between Teacher," Perception of Influence in local Curriculum Implementation. Education Research. 2 : 81 - 83 ; October, 1967.

Lyle, Mischelen and Charles J. Baer, "Kokoms Youngster Learn Traffic Rules from Cartoon Characters," Journal of Traffic Safety. 12 : 26 - 25, July, 1974.

Yamane, Taro. Statistics : An Introductory Analysis. 2nd ed., New York : Harper and Row, 1967.

ภาคผนวก

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. วิชาเอก

() สุขศึกษา พลศึกษา

() อื่น ๆ

3. กิจกรรมการสอน

() แบบบรรยาย

() แบบใช้สถานการณ์จำลอง

() แบบใช้สื่อประกอบการบรรยาย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

บทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย
ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดตราดบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ
ตอนที่ 2 แบบประเมินบทบาทของครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย
2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องด้านขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อที่	รายการบทบาทของครู	ระดับการส่งเสริม			
		ทำ ประจำ	ทำ บ่อยครั้ง	ทำเป็น บางครั้ง	ไม่ เคยทำ

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ฝึกสอนอบรม

1. ตักเตือนนักเรียนให้ทราบว่า เวลารับประทานอาหาร
ต้องเคี้ยวให้ละเอียดก่อนกลืน
2. แนะนำนักเรียนให้นั่งเป็นที่เรียบร้อย ไม่หยอกล้อ
หรือเล่นกันขณะรับประทานอาหาร
3. ตักเตือนนักเรียนให้รู้จักระมัดระวัง เมื่อจะใช้
ของแหลมหรือของคม เช่น มีด ไซควง
4. ตักเตือนนักเรียนให้ทราบว่าการนำของแหลมหรือ
ของมีคมไปใช้ตามลำพังต้องระมัดระวังเพราะ
อาจเกิดอันตรายได้
5. อธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าการนำของแหลมหรือ
ของมีคม เช่น มีด ไซควง ไม่เสียบลูกขึ้นมาเล่น
หยอกล้อกันเป็นการไม่ปลอดภัย
6. ชี้แจงนักเรียนให้เข้าใจของเล่นที่แตก ชำรุด
หรือมีเหลี่ยมคมไม่ควรนำมาเล่น

ข้อที่	รายการบทบาทของครู	ระดับการส่งเสริม			
		ทำ ประจำ	ทำ บ่อยครั้ง	ทำเป็น บางครั้ง	ไม่ เคยทำ
7.	ตัดเตือนให้นักเรียนทราบว่าการวิ่ง เป็นฝ่ายหรือ เล่นในสถานที่ที่มีกองไม้ กองก้อนหิน มีหลุมบ่อหรือ ใกล้กองไฟเป็นอันตราย				
8.	อธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าบริเวณที่มีการก่อสร้าง ริมแม่น้ำ ริมถนน ทางรถไฟไม่ปลอดภัยสำหรับการ วิ่งเล่น				
9.	ชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า ขณะขึ้นลงบันไดไม่ควรวิ่ง หรือหยอกล้อกันเพราะอาจเกิดอันตรายได้				
10.	แนะนำนักเรียนแจ้งให้ครูทราบ เมื่อพบว่าบริเวณ โรงเรียนไม่ปลอดภัย				
11.	ตัดเตือนให้นักเรียนสับขอบานประตู หน้าต่างทุกครั้ง เมื่อเปิดประตูหรือหน้าต่าง				
12.	แนะนำให้นักเรียนอบอุ่นร่างกายก่อนการเล่นกีฬา ทุกครั้ง				
13.	อธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า ควรหยุดเล่นกีฬาหรือ ออกกำลังกาย เมื่อรู้สึกเหนื่อยมาก				

ข้อที่	รายการบทบาทของครู	ระดับการส่งเสริม			
		ทำ ประจำ	ทำ บ่อยครั้ง	ทำเป็น บางครั้ง	ไม่ เคยทำ
14.	ชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า การเล่นกีฬาหรือ ออกกำลังกายกลางแจ้ง ขณะที่ฝนตกฟ้าคะนอง ไม่ปลอดภัย				
15.	แนะนำให้นักเรียนปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ฝึก สอนกีฬา				
16.	อธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า ยาและสารเคมี ทุกชนิดมีทั้งคุณและโทษ				
17.	ชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า ยาทุกชนิดจะใช้ได้เมื่อ เกิดอาการเจ็บป่วยหรือตามแพทย์สั่ง				
18.	ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจว่า ขวดยา ครอบ ยาฆ่าแมลงที่ทิ้งหรือใช้หมดแล้ว ไม่ควรนำมา เล่นหรือใช้ใส่ของอีก				
19.	แนะนำให้นักเรียนอ่านฉลากยาทุกครั้งก่อนใช้ยา				
20.	แนะนำให้นักเรียนปฏิบัติตามคำแนะนำวิธีการใช้ ยานอนหลับยานั้น ๆ				
21.	อธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า การใช้เครื่องใช้ ไฟฟ้าทุกชนิด ต้องรู้จักวิธีใช้และใช้อย่าง ระมัดระวัง				

ระดับการส่งเสริม

ข้อที่	รายการบทบาทของครู	ระดับการส่งเสริม			
		ทำ ประจำ	ทำ บ่อยครั้ง	ทำเป็น บางครั้ง	ไม่ เคยทำ
22.	ตักเตือนนักเรียนให้ถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าออก ทุกครั้งหลังจากใช้เสร็จแล้ว				
23.	อธิบายให้นักเรียนเข้าใจและรู้จักวิธีการป้องกัน ภัยที่เกิดจากไฟฟ้า				
24.	แนะนำให้นักเรียนตรวจสอบความปลอดภัยของ อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้งก่อนนำไปใช้				
25.	ชี้แจงนักเรียนให้รู้ว่า การให้ผู้ที่ไม่มีความรู้ เกี่ยวกับไฟฟ้าซ่อมแซมสายไฟฟ้าหรืออุปกรณ์ ไฟฟ้าที่ชำรุดเป็นการไม่ปลอดภัย				
26.	ตักเตือนนักเรียนให้รู้ว่าขณะเมื่อเปียกน้ำ ไม่ควร ใช้มือเปิดปิดสวิตซ์ไฟฟ้า				
27.	ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจว่าการใช้เต้าเสียบไฟฟ้า อันเดียวกับเครื่องใช้ไฟฟ้าหลายอย่างในเวลา เดียวกันไม่ปลอดภัย				
28.	แนะนำให้นักเรียนเดินทางในทางเดินที่ปลอดภัย เช่น ไม่มีสิ่งของวางเกะกะหรือมีน้ำเปียกสลื่น				

ระดับการส่งเสริม

ข้อที่	รายการบทบาทของครู	ระดับการส่งเสริม			
		ทำ ประจำ	ทำ บ่อยครั้ง	ทำเป็น บางครั้ง	ไม่ เคยทำ
29.	แนะนำให้นักเรียนใช้ไฟฉายส่องทาง เมื่อเดินทาง ในเวลากลางคืน				
30.	แนะนำให้นักเรียนข้ามถนนตรงบริเวณที่มีเครื่องหมายทางข้ามสะพานลอยหรือทางม้าลาย				
31.	ชักชวนนักเรียนให้รู้ว่า ขณะเดินทางหรือเดินบนถนนที่มีรถแล่นผ่านไปมาไม่ควรเล่นหรือหยอกล้อกัน เพราะอาจเกิดอันตรายได้				
32.	ชี้แจงนักเรียนให้ทราบว่าการขึ้นหรือลงรถโดยสารควรให้รถจอดก่อน				
33.	แนะนำให้นักเรียนยืนรอบนทางเท้าก่อนคอยกระทั้งไม่มีรถแล่นผ่านไปมา จึงข้ามถนนได้				
34.	แนะนำให้นักเรียนนั่งอยู่กับที่ให้เรียบร้อยขณะโดยสารเรือ				
35.	แนะนำนักเรียนให้สวมชูชีพ เมื่อเดินทางไปเที่ยวทางน้ำ				

ระดับการส่งเสริม

ข้อที่	รายการบทบาทของครู	ระดับการส่งเสริม			
		ทำ ประจำ	ทำ บ่อยครั้ง	ทำเป็น บางครั้ง	ไม่ เคยทำ

ในฐานะที่ท่านเป็นแบบอย่างที่ดี

36. ตรวจสอบถังปลา เศษกระดูกในอาหารพวกเนื้อสัตว์
หรือเมล็ดผลไม้ก่อนรับประทาน
37. ล้างผักหรือผลไม้ เช่น องุ่น มะยม มะม่วงคิบ
ให้สะอาดก่อนนำมารับประทานทุกครั้ง
38. ขณะที่มีอาหารอยู่เต็มปากไม่ควรพูดคุย
39. รับประทานอาหารอย่างระมัดระวังไม่มูมาม่า
40. เมื่อยกภาชนะที่ใส่ของร้อนจะใช้ผ้าช่วยจับมือ
41. เมื่อเดินขึ้น - ลงบันไดไม่วิ่งหรือเดินข้ามชั้น
บันได
42. จัดบ้านให้เป็นระเบียบและทำความสะอาดบ้าน
บริเวณบ้าน
43. หักขยะหรือเศษอาหารลงในถังขยะ
44. ศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ
ให้เข้าใจ ก่อนนำมาใช้
45. ทำงานทุกอย่างด้วยความระมัดระวังและปฏิบัติ
ตามคำแนะนำวิธีการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์นั้น ๆ

ระดับการส่งเสริม

ข้อที่	รายการบทบาทของครู	ระดับการส่งเสริม			
		ทำ ประจำ	ทำ บ่อยครั้ง	ทำเป็น บางครั้ง	ไม่ เคยทำ
46.	เก็บสิ่งของและเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ อย่าง เรียบร้อย หลังจากเลิกใช้หรือใช้เสร็จแล้ว				
47.	ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับความปลอดภัยที่ทางโรงเรียน จัดให้ขึ้น				
48.	อบอุ่นร่างกายก่อนออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาทุกครั้ง				
49.	สวมใส่เครื่องป้องกันตัวหรือเครื่องแต่งกายที่รัดกุม ให้เหมาะสมกับประเภทกีฬาขณะเล่นกีฬา				
50.	ปฏิบัติตามกฎ กติกาหรือข้อบังคับต่าง ๆ ขณะดูหรือ เป็นผู้เล่นกีฬา				
51.	ล้างมือให้สะอาดทุกครั้งหลังจากจับต้องยา สารเคมี				
52.	ปฏิบัติตามคำแนะนำวิธีการใช้ยาและสารเคมีหรือ ปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์เกี่ยวกับการใช้ยา หรือสารเคมี				
53.	เมื่อเกิดอาการเจ็บป่วย ซ้ำร้ายรับประทานตาม คำแนะนำของแพทย์หรือเภสัชกร				
54.	ตรวจสอบความปลอดภัยของเครื่องใช้ไฟฟ้าก่อน นำมาใช้ทุก ๆ ครั้ง				

ข้อที่	รายการบทบาทของครู	ระดับการส่งเสริม			
		ทำ ประจำ	ทำ บ่อยครั้ง	ทำเป็น บางครั้ง	ไม่ เคยทำ
55.	ถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าออกทุกครั้ง หลังเลิกใช้ หรือใช้เสร็จแล้ว				
56.	จุดไม้ขีดไฟก่อนเปิดแก๊สและปิดแก๊สที่เตาแก๊ส หลังเลิกใช้				
57.	ข้ามถนนตรงบริเวณที่มีเครื่องหมายทางข้าม สะพานลอยหรือทางม้าลาย				
58.	เดินบนทางเท้าหรือเดินชิดขอบถนนด้านขวามือ บนถนนที่ไม่มีทางเท้า				
59.	ก่อนนำยานพาหนะ เช่น รถจักรยานยนต์หรือ รถยนต์ออกไปใช้ได้ตรวจสอบสภาพทั่วไปของรถ ก่อนทุกครั้ง				
60.	ขับขี่ยานพาหนะ เช่น รถจักรยานยนต์หรือ รถยนต์ด้วยความระมัดระวังและไม่ประมาท				
61.	ดูแลให้นักเรียนชั้น - ลงรถโดยสารประจำทาง				
62.	พานักเรียนข้ามถนนตรงบริเวณที่มีเครื่องหมาย ทางข้าม สะพานลอยหรือทางม้าลาย				
63.	ฟังรายการหรืออ่านข่าวสารที่เป็นความรู้ เกี่ยวกับความปลอดภัยต่าง ๆ				

ข้อที่	รายการบทบาทของครู	ระดับการส่งเสริม			
		ทำ ประจำ	ทำ บ่อยครั้ง	ทำเป็น บางครั้ง	ไม่ เคยทำ
64.	ศึกษาวิธีการป้องกันภัยและช่วยเหลือผู้ประสบภัย				
65.	ให้คำแนะนำแก่ผู้อื่น เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในเรื่อง ความปลอดภัยและวิธีการป้องกันภัย				
ในฐานะที่เป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย					
66.	จัดวางจาน ชาม ภาชนะและเครื่องใช้ในการ รับประทานอาหาร ประกอบอาหารอย่างเป็น ระเบียบ				
67.	จัดเก็บมีดหรือของมีคมอื่น ๆ แยกไว้ต่างหากให้ ห่างจากเครื่องใช้ในครัว				
68.	จัดสถานที่เก็บยา ยาน้ำแมลงหรือสารเคมีไว้ ในที่ห่างกันอย่างชัดเจน				
69.	นำชวดยาหรือภาชนะที่บรรจุยา ยาน้ำแมลง หรือสารเคมีซึ่งใช้หมดแล้วไปทิ้งในที่มิดชิดหรือ ฝังดิน				
70.	ตรวจดูขอสับบานประตูและหน้าต่างให้อยู่ใน สภาพที่ใช้การได้				

ข้อที่	รายการบทบาทของครู	ระดับการส่งเสริม			
		ทำ ประจำ	ทำ บ่อยครั้ง	ทำเป็น บางครั้ง	ไม่ เคยทำ
71.	ตรวจสอบสายไฟฟ้าหรือปลั๊กไฟหากพบว่าชำรุด รีบปรับปรุงหรือแก้ไขให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้				
72.	ดูแลความปลอดภัยของห้องเรียนอาคารเรียน และบริเวณโรงเรียน				
73.	ตรวจสอบความปลอดภัยของอุปกรณ์ และเครื่องใช้ หรือเครื่องเล่น สนามเด็กเล่น				
74.	ตรวจสอบความปลอดภัยของอุปกรณ์กีฬา สนามกีฬา ก่อนการเล่นหรือการแข่งขัน				
75.	เก็บเศษกระเบื้อง ไม่เสียบลูกชิ้นหรือเศษ วัตถุที่มีปลายแหลมทั้งดั่งขยะ หากพบเห็นมี อยู่บนถนนหรือทางเดิน				

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการประเมินค่าบทบาทของครู
ประถมศึกษา

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1.	2.38	16.	2.27
2.	4.32	17.	6.95
3.	3.50	18.	5.13
4.	2.57	19.	4.92
5.	3.50	20.	6.25
6.	3.88	21.	8.63
7.	2.54	22.	2.95
8.	2.35	23.	8.90
9.	5.10	24.	5.96
10.	1.97	25.	5.65
11.	2.20	26.	4.63
12.	3.70	27.	5.86
13.	2.48	28.	5.24
14.	3.21	29.	2.97
15.	5.00	30.	4.73

ตาราง 13 ต่อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
31.	2.56	48.	2.65
32.	2.16	49.	2.79
33.	5.12	50.	4.60
34.	4.53	51.	3.54
35.	5.8	52.	2.38
36.	3.74	53.	3.35
37.	5.35	54.	3.00
38.	3.57	55.	2.76
39.	2.95	56.	3.13
40.	2.85	57.	3.00
41.	2.70	58.	3.00
42.	2.76	59.	3.57
43.	1.79	60.	3.00
44.	3.15	61.	3.21
45.	4.53	62.	3.32
46.	3.29	63.	4.56
47.	3.39	64.	3.54

ตาราง 13 ต่อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
65.	2.96	70.	5.80
66.	5.04	71.	4.60
67.	4.70	72.	4.39
68.	3.86	73.	2.75
69.	3.29	74.	3.02
		75.	4.10

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายปรีชา นามสกุล วิเศษ

วันเกิด 28 เมษายน 2496

สถานที่เกิด ตำบลคอนคา อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2505 ชั้นประถมศึกษา จากโรงเรียนวัดคอนคา อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
- พ.ศ. 2511 ชั้นมัธยมศึกษา จากโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
- พ.ศ. 2513 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา จากวิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
- พ.ศ. 2519 ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม ศึกษาด้วยตนเอง
- พ.ศ. 2524 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (วิชาเอกสุขศึกษา)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา
- พ.ศ. 2533 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (วิชาเอกสุขศึกษา)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

บทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย
ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี

บทคัดย่อ
ของ
ปรีชา วิเศษ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุขศึกษา

พฤศจิกายน 2533

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อทราบบทบาทและเปรียบเทียบของครูประถมศึกษา ในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา ตามตัวแปร เพศ วิชาเอก และการจัดกิจกรรมการสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูประถมศึกษาที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2533 จำนวน 367 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม ข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ตามลำดับ

ผลการศึกษาพบว่า ครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี มีบทบาท ในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่นักเรียนอยู่ในระดับดี ครูประถมศึกษาชายกับครู ประถมศึกษาหญิง มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย ในการเป็นผู้ฝึกอบรมและการจัด สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ไม่แตกต่างกัน แต่มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในการ เป็นแบบอย่างที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประถมศึกษาหญิงดีกว่าครู ประถมศึกษาชาย ครูประถมศึกษาที่เรียนวิชาเอกสุขศึกษา พลศึกษา กับครูประถมศึกษาที่เรียนวิชา เอกอื่น ๆ มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัย ในด้านการเป็นผู้ฝึกฝนอบรม การเป็น แบบอย่างที่ดีและการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยไม่แตกต่างกัน ครูประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมการสอน แตกต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยไม่แตกต่างกัน

THE ROLE OF THE ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS IN PROMOTING
SAFETY BEHAVIOR TO THE STUDENTS OF THE ELEMENTARY
SCHOOLS IN CHANGWAT RATCHABURI

AN ABSTRACT

BY

PREECHA VIDECH

Presented in partial fulfillment of the requirements for
the Master of Education degree in Health Education
at Srinakharinvirot University

November 1990

The purpose of this research was to know and to compare the role of the Elementary School teachers with regard to the promotion of the safety behavior of the students in the Elementary Schools according to the following variables : sex, major subjects and teaching techniques. The sample of this study was a group of 367 Elementary School teachers who were teaching in the Elementary Schools under the Department of Elementary level of Education in Changwat Ratchaburi during the academic year of 1990. The result of the research was attained by using Multistage Random Sampling Method. The instrument used for collecting the data was a set of Rating Scales Questionnaires formed by the researcher. And the analysing of the data was done in the process of statistical percentage, statistical average, T-test and F-test consecutively.

It was found from the research that the Elementary school teachers of the Department of Elementary level of Education of Changwat Ratchaburi had a significant role in promoting safety behavior to the students. Both male and female Elementary School teachers equally fulfilled their roles of promoting safety behavior, the role of being educators and in arranging save environment. Statistically the female Elementary School teachers were slightly better than the male teachers in promoting safety behavior with their good examples with the statistical differences at the level of .05. The Elementary School teachers with major subject in Health and Physical Education and the Elementary School teachers with major subject in other branches had equally significant role in promoting safety behavior by way of being educators, giving

· good examples and arranging safe environment. The Elementary School teachers who had different ways of arranging teaching activities had also same significant roles in promoting safety behavior.